

סקר לאיתור ולאפיון צרכים לפיתוח אביזרי עזר מיוחדים לשיפור תפקודם של אנשים עם מוגבלות שכלית התפתחותית

פרופ' נעמי כץ וד"ר נעמי פרזיגר

מכון המחקר למקצועות הבריאות והרפואה, הקריה האקדמית אונו

שושי גולדברג- מאיר ומעיין כהנא

עמותת מילבת, תל השומר

עבודה זו מומנה על ידי מענק מחקר מקרן ש"ם
הקרן לפיתוח שירותים לאדם עם מוגבלות שכלית התפתחותית ברשויות המקומיות
2013

תוכן עניינים

1.....	תוכן עניינים
2	תקציר בעברית
5.....	רשימת טבלאות
6.	רשימת נספחים
	1 מבוא
7.....	1.1 רקע כללי
7.....	1.2 מטרת המחקר
	2 סקירת ספרות
8.....	2.1 הגדרות
8.....	2.2 טכנולוגיה מסייעת לאנשים עם מוגבלות שכלית התפתחותית
	3 שיטת המחקר
11.....	3.1 אוכלוסיית המחקר
14.....	3.2 תיאור כלי המחקר
16.....	3.3 איסוף נתונים
16.....	3.4 ניתוח נתונים
	4 ממצאים
17.....	4.1 הקדמה
18.....	4.2 ממצאים כמותיים מהשאלון
33.....	4.3 ממצאים איכותניים מהשאלון ומקבוצות המיקוד
40.....	4.4 התרשמות מנחי קבוצות המיקוד
	5 דיון וניתוח
41.....	5.1 ייחודיות בשיטת המחקר
41.....	5.2 הדגשים מתוצאות המחקר
43.....	5.3 סיכום כללי השימוש ושביעות הרצון ממוצרים קיימים במוסדות
46.....	6 סיכום, המלצות, ומסקנות
48.....	7 פורום/רשימת אנשי מקצוע והשטח להצגת את תוצאות המחקר
49.....	8 ביבליוגרפיה
51.....	9 נספחי המחקר
72.....	10 הבעת תודות
73.....	Abstract English

תקציר בעברית

טכנולוגיה מסייעת (AT) Assistive Technology מיועדת להגדיל או לשפר יכולות תפקודיות של אנשים עם מוגבלות בתחומי למידה, תפקודי יום יום, ניידות, תקשורת, עיסוק, פנאי ו/או שליטה על הסביבה הקרובה בעזרת אביזרים מתאימים. השימוש בטכנולוגיה מסייעת, באוכלוסיה עם מוגבלות שכלית ומוגבלויות נוספות מנצל ומחזק את יכולותיו של הלקוח במטרה לאפשר לו, למרות קשייו, לבצע אתגר העומד לפניו. תכנון נכון ויישום של אבזרי עזר מאפשר לאדם לבצע משימות בהצלחה ובכך תורם להשתתפות, לשיפור ההערכה העצמית, ואיכות החיים שלו.

ממצאים קליניים ומחקריים בתחום הראו שאנשים עם מוגבלות שכלית יכולים להפיק תועלת ולהרוויח מהשימוש בטכנולוגיה מסייעת על מנת לשפר את תפקודם. למרות הפוטנציאל הטמון ב-AT עבור אנשים עם מוגבלות שכלית, מחקרים בארצות הברית הראו שהשימוש בטכנולוגיה מסייעת עבור אוכלוסיה זו עדיין אינו מנוצל כראוי ויש פער גדול בין האביזרים הקיימים בשוק לתמיכה באוכלוסיה, לבין המוצרים המצויים בשימוש בפועל. בנוסף, המחקרים הראו שמכשירים בתחום התקשורת, (כגון מחשבים ניידים וטלפונים חכמים), משמשים באופן יעיל ביותר כטכנולוגיה מסייעת עבור אנשים עם מוגבלות קוגניטיבית. עם זאת, למרות הפוטנציאל הטמון בטכנולוגיה התקשורתית של היום לא נעשה בה שימוש מספיק כאבזר עזר לאנשים עם מוגבלות שכלית.

לכן, יש חשיבות לחקור באופן מעמיק את נושא השימוש באבזרי עזר עבור אוכלוסייה עם מוגבלות שכלית, על מנת לגלות את הצרכים ולמקד את העשייה והפיתוח בהתאם. בנוסף, יש לזהות גורמים אשר מכשילים או לחילופין מגבירים את האפקטיביות של השימוש ב-AT הקיימים במסגרות הטיפול.

מטרות המחקר: מטרת המחקר הנוכחי הינה איתור, אפיון ומיפוי השימוש בטכנולוגיה מסייעת בקרב אנשים עם מוגבלות שכלית התפתחותית נכון למועד הגשת הדוח במדינה ישראל היום. לשם כך התמקדנו במספר מטרות ממוקדות והם: 1. הקמת בסיס נתונים ממוקד של השימוש ומאפייני השימוש של טכנולוגיה מסייעת בתחומי תפקוד שונים אצל אנשים עם מוגבלות שכלית 2. הגדרת הצרכים ובעיות תפקודיות אשר לא ניתן עליהם מענה מספק באמצעות הטכנולוגיה הקיימת במסגרות היום. 3. איסוף ותיעוד קשיים ורעיונות לפתרונות אשר עולים מתוך שיחות עם מטפלים באוכלוסיה עם מוגבלות שכלית במסגרות הטיפוליות השונות, במטרה לכוון לפיתוחים טכנולוגיים שימושיים.

שיטה: המשתתפים במחקר היו נותני שירותים/מטפלים של אנשים עם מוגבלות שכלית בעשרה מוסדות, וכללו מרפאות/ים בעיסוק, קלינאיות תקשורת, פיזיותרפיסטים, עובדים סוציאליים,

מדריכים ומטפלים רלוונטיים, בהתאם לאופי השירות במקום. בכל מסגרת השתתפו בין 3-6 נותני שירות. קטגוריות מסגרות הדגימה כללו: מסגרות לפעוטות, להארכת יום בבית ספר, מרכז טיפולי סיעודי מעל 21, מרכזי עבודה שיקומיים, ודיור למזדקנים.

המחקר כלל מספר מרכיבים: תצפיות, שאלונים, וקבוצות מיקוד. לצורך המחקר נבנו שני כלים מרכזיים, טופס תצפית מובנית ושאלון. שאלון המחקר הינו מסוג סקר צרכים שמיועד למילוי על ידי אנשי מקצוע המטפלים באנשים עם מוגבלות שכלית לאחר שבוע של תצפית. השאלון בודק את השימוש בטכנולוגיה מסייעת בששה תחומי תפקוד: ניידות, תקשורת, תעסוקה, פנאי, activities of daily living (ADL), ומצבי חירום. כל תחום מחולק לתתי תחומים שהם אביזרים המיוחסים לאותו תחום תפקוד.

ממצאים עיקריים: ניכר שכלי המחקר, התצפית וקבוצות המיקוד, תרמו רבות לאיסוף המידע וסייעו ואף הרחיבו את מילוי השאלון. התוספת של קבוצות מיקוד לכלי המחקר הוא פן ייחודי למחקר הנוכחי, שאפשרה העמקה והבהרה של נושאים עיקריים שעלו מתוך השאלון. בנוסף, קבוצות המיקוד אפשרו העלאת רעיונות ופתרונות ממוקדים על ידי הצוות המטפל המדגיש את החשיבות של השתתפות צוות מטפל בתהליך תכנון ובחירת האביזר.

מעבר לצרכים נקודתיים שעלו בכמעט כל תחומי התפקוד, תוצאות המחקר מדגישות את הצורך להתמקד בפיתוח ושיפור טכנולוגיה מסייעת בתחום של מחשבים ואביזרי תקשורת. באופן ספציפי, הדרישה היא להנגיש טלפונים ואביזרי תקשורת ניידים, היכולים לשמש כיום כאמצעי תקשורת וגם כאביזרי תעסוקה ופנאי עבור אנשים עם מוגבלות שכלית התפתחותית. הממצאים האלו תומכים במחקר של Wehmeyer ושותפיו (2008), והם מצביעים על שימוש ומודעות גבוהה לאביזרי עזר בתחום הניידות. עם זאת, אין עדיין מספיק התייחסות לתחום של ניידות לתחזוקה, שימוש בכיסאות גלגלים ממונעים, והסעת אנשים אשר משתמשים באביזרי ניידות. התוצאות הראו שתחום מצבי החירום מקבל היום הכי פחות התייחסות, אם בכלל, מבחינת התאמות ואבזור למרות הצורך שעלה בקבוצות המיקוד.

בנוסף, המחקר הבליט את הצורך להתבונן מנקודת מבט רחבה יותר בכל תחומי התפקוד, כאשר מיצרים או מתאימים AT, מעבר למרכיבים של המוצר עצמו. חשוב להתאים מוצרים אשר יקלו וישפרו את העבודה והטיפול של נותני השירות עבור אנשים עם מוגבלות שכלית התפתחותית. הצוות דיווח שלקויים בתחזוקת המוצרים והיעדר מידע זמין וחשיפה לאביזרי עזר הקיימים הינם גורמים המעכבים טיפול יעיל ועקבי בלקוחותיהם. בנוסף, הממצאים הצביעו על צורך להשקיע בפיתוח של "תומכי אביזרים". הכוונה לכל דבר שאינו האביזר עצמו אלא יכול לאפשר לאביזר להיות שימושי או לא שימושי כלל, כגון משטחי עבודה ושולחנות מותאמים, ואבזור המאפשר ניווט חפצים אישיים, תקשורת ופנאי.

חשיפה והעלאת מודעות של הצוות המטפל וכן הערכה נכונה של הסביבה התפקודית בהם ה-AT משמש את האדם, הם רכיבי מפתח להצלחה של מכשירים מותאמים ויישומם לאורך כל היום ובמגוון רחב של מצבי תפקוד.

המלצות יישומיות שצמחו מתוך המחקר במטרה למקד את המשך העבודה בתחום של טכנולוגיה מסייעת עבור אנשים עם מוגבלות שכלית מפורטות בגוף הדוח.

מסקנות: מבחינה תיאורטית, המחקר הנוכחי תורם למקם את העשייה במדינת ישראל היום בתוך השיח של AT עבור אנשים עם מוגבלות שכלית. מעבר לכך, המחקר מעלה צרכים רבים בתחום של AT אשר מצביעים על הצורך לייעל את התהליך של התאמת אביזרי עזר על מנת שיהיו אפקטיביים יותר עבור הלקוח והמטפל בו. בנוסף, המחקר ממחיש את היתרון של הסתכלות רב תחומית – אנשי טכנולוגיה ופיתוח מוצרים יחד עם צוות המטפל והצוות מקצועי – בתהליך של איתור צרכים והתאמת אביזרי עזר.

הסקר הנוכחי היה מצומצם מבחינת מסגרות הדגימה עם פריסה רחבה על תחומי תפקוד רבים. כדי לקבל תמונה מובהקת יותר, מומלץ לבצע מחקר המשך בפורמט דומה – מבוסס תצפית, שאלון, וקבוצות מיקוד, אך בהרכב גדול יותר מבחינת המסגרות המשתתפות. בנוסף, מומלץ להקים קבוצות פיילוט עם פרוטוקול ברור להתמקדות בפיתוח, יישום, ומעקב של השימוש ב-AT בתחומים בהם הודגש הצורך.

רשימת טבלאות

טבלה 1: תיאור מסגרות המדגם.....12

טבלה 2: תיאור בעלי המקצוע שהשתתפו במחקר בחלוקה למסגרות.....13

טבלה 3: סיכום צרכים שעלו לאורך הניתוח של תחומי התפקוד.....45

רשימת נספחים

נספח 1: טופס הסכמה.....	51
נספח 2: תצפית שבועית.....	53
נספח 3: שימוש בטכנולוגיה מסייעת: שאלון למטפל המקצועי.....	56
ניספח 4: מידע איכותני מפורט לפי מסגרות.....	72

1 מבוא

1.1 רקע כללי

המחקר הנוכחי בנושא: סקר לאיתור ולאפיון צרכים לצורך פיתוח אביזרי עזר מיוחדים לשיפור תפקודם של אנשים עם מוגבלות שכלית התפתחותית, הינו שיתוף פעולה בין עמותת מילבת, ומכון המחקר למקצועות הבריאות והרפואה, הקריה האקדמית אונו. עמותת מילבת (ע.ר.) פועלת בכל רחבי הארץ משנת 1981 במטרה לשפר את איכות החיים ואת שילובם בחברה של ילדים, מבוגרים, וקשישים עם מגבלה באמצעות סביב טכנולוגית מותאמת.

המחקר מומן על ידי קרן שלם שמטרתה לסייע לאנשים עם מוגבלות שכלית התפתחותית למצות את הפוטנציאל שלהם ובכך לממש איכות חיים מיטבית.

המחקר בשנים האחרונות בתחום של טכנולוגיה מסייעת (AT) assistive technology מתמקד בעיקר בפיתוח של מוצרים חדשים בהתאם להתפתחות הטכנולוגית בעולם. עם זאת, במקביל לעשייה ופיתוח של אמצעים חדשים, יש צורך קודם כל לחקור את הצרכים של האוכלוסייה לה הם מיועדים על מנת למקד את העשייה והפיתוח ולכוונם לצרכים ולביקוש. בנוסף, יש לחקור ולבדוק את המרכיבים השונים אשר הופכים את המוצר מ"רעיון טוב" שהלקוח ניסה מספר פעמים בקליניקה או בבית החולים טרם שחרורו, לעזרים טכנולוגיים המשמשים בפועל ובאופן יעיל את אוכלוסיית היעד (Lo Presti, Milhailidis, Kirsch, 2004).

מטרת המחקר הנוכחי הוא לאפיון צרכים של אנשים עם מוגבלות שכלית התפתחותית, בהקשר לשימוש בטכנולוגיה מסיעת. המחקר כולל התייחסות לנושאים של אופן ואופי השימוש ב AT, האם השימוש יעיל, באילו סביבות השימוש יעיל ומשמעותי ומדוע, מה רמת הידע של אנשים עם מוגבלות שכלית התפתחותית או של מטפליהם על טכנולוגיה מסיעת, האם המוצרים זמינים, אילו מוצרים חסרים והאם הלקוח מקבל מספיק הדרכה ותמיכה לאורך זמן. הנתונים שנאספו ישמשו בסיס לפיתוח אביזרי עזר וטכנולוגיה מסיעת בעתיד. זאת, במטרה לאפשר לאנשים עם מוגבלות שכלית התפתחותית לתפקד בעצמאות מרבית ולהשתלב בחיי החברה באמצעות סביבה טכנולוגית המותאמת לצרכיהם.

1.2 מטרות המחקר

מטרת המחקר הנוכחי הינה איתור, אפיון ומיפוי השימוש בטכנולוגיה מסיעת בקרב אנשים עם מוגבלות שכלית התפתחותית נכון למועד הגשת הדוח. לשם כך התמקדנו במספר מטרות ממוקדות והם:

1. הקמת בסיס נתונים ממוקד של השימוש ומאפייני השימוש של טכנולוגיה מסיעת בתחומי תפקוד שונים אצל אנשים עם מוגבלות שכלית התפתחותית.
2. הגדרת הצרכים ובעיות תפקודיות אשר לא ניתן עליהם מענה מספק באמצעות הטכנולוגיה הקיימת במסגרות היום.

3. איסוף ותייעוד קשיים ורעיונות לפתרונות אשר עולים מתוך שיחות עם מטפלים באוכלוסיה עם מוגבלות שכלית התפתחותית במסגרות הטיפוליות השונות, במטרה לכוון לפיתוחים טכנולוגיים שימושיים.

2 סקירת ספרות

2.1 הגדרות

מוגבלות שכלית התפתחותית: ה American Association of Mental Retardation (AAMR) מגדיר מוגבלות שכלית התפתחותית כמגבלה משמעותית בתפקוד המתאפיין בתפקוד אינטלקטואלי נמוך באופן משמעותי מן הממוצע, ומתקיימת בו זמנית עם מוגבלויות תפיסיות, תפקודיות, וחברתיות (Schalock & Luckasson, 2004).

טכנולוגיה מסייעת: Assistive Technology (AT), הינה כל התקן, מכשיר, מוצר, שינוי או התאמה של אחד מהנ"ל המיועד להגדיל, לשמור, או לשפר יכולות תפקודיות של אנשים עם מוגבלות. טכנולוגיה מסייעת מאפשרת ללקוח עם מוגבלויות מוטוריות, קוגניטיביות, תקשורתיות, ו/או סנסוריות לתפקד למרות הלקות (Kemp, Hourcade, & Parette, 2000; Lo Presti, Milhailidis, & Kirsch, 2004; Wallace, Flippo, Barcus, & Behrmann, 1995).

2.2 טכנולוגיה מסייעת לאנשים עם מוגבלות שכלית התפתחותית

המונח Assistive Technology for Cognition (ATC) מתייחס באופן ספציפי לטכנולוגיה מסייעת במקרים של לקות בתפקודים קוגניטיביים התפתחותיים כתוצאה מאירוע או פגיעה מוחית. ההתייחסות היא בעיקר ללקויים בעיבוד מידע כגון: קשיי קשב, חשיבה ניהולית, בקרה עצמית, ועיבוד של רצף. השימוש באביזר עזר יכול להשפיע גם על תהליכים שיקומיים נוספים בתחומי מוטוריקה, תקשורת, ותפקודי יום יום, בכך שהוא מאפשר ללקוח להיות יותר אקטיבי, מעורב, ועצמאי בתהליך השיקום ובתפקודים היומיומיים (Lo Presti et al. 2004).

השימוש ב AT בכלל וב ATC בפרט, באוכלוסיה עם מוגבלות שכלית התפתחותית ומוגבלויות נוספות מנצל ומחזק את יכולותיו של הלקוח במטרה לאפשר לו, למרות קשייו, לבצע אתגר העומד לפניו. על ידי שימוש בכלי עזר הלקוח אכן מבצע את המשימה בהצלחה, אך בדרך שונה מהמקובל ולעיתים לא קונבנציונאלית. ה AT/ATC מהווה תמיכה חיצונית אשר מפצה באופן מלא או חלקי על ליקויים קיימים ומהווה פיצוי ללקות. האביזר מיועד לשפר ולהגביר תפקוד בתחומי למידה, עצמאות בתפקודי יום יום, ניידות, תקשורת, עיסוק, פנאי ו/או שליטה על הסביבה הקרובה. ה AT/ATC יעילים במיוחד במצבים בהם קיימת יכולת מסוימת אך היא אינה מובילה לתפקוד פונקציונאלי (Lo Presti et al., 2004).

אביזרי עזר וטכנולוגיה מסייעת יכולים להיות מוצרים הקיימים בשוק הרגיל, כגון טלפונים סלולאריים ומחשבים אישיים שעברו אדפטציה פיזית או הוכנסה לתוכם אפליקציה שונה כדי להיות מותאמים לצרכי הלקוח המיוחד. לחילופין הם יכולים להיות מוצרים חדשים וייחודיים אשר פותחו לממש מטרה מסוימת ספציפית עבור אוכלוסיה מיוחדת

(Lo Presti et al., 2004; Carey, Friedman, & Bryen, 2005).

מחקרים המתייחסים לתחום של AT/ATC התמקדו בשנים האחרונות במיוחד ביחס ללקוחות עם מוגבלויות מוטוריות וסנסוריות (כגון ראייה ושמיעה), אך קיימת פחות מודעות ברמת ההתאמה הקלינית וברמה המחקרית להתאמת אביזרי עזר עבור אנשים עם מוגבלות שכלית התפתחותית (Scherer, 2002).

ממצאים קליניים ומחקריים בתחום הראו שאנשים עם מוגבלות שכלית התפתחותית יכולים להפיק תועלת ולהרוויח מהשימוש בטכנולוגיה מסייעת על מנת לשפר את תפקודם (Realon, 2004; Favell, & Dayvault, 1988; Schalock & Luckasson, 2004). למרות הפוטנציאל הטמון ב-AT/ATC, סקר שנעשה בתחום של מוגבלות שכלית התפתחותית בארצות הברית, ובדק את השימוש באביזרי עזר בתחומי ראייה ושמיעה, תקשורת, התאמת דיור, ועצמאות, גילה שפחות מ-10% מהמשתתפים אכן השתמשו באביזר עזר כל שהוא. לעומת זאת אחוז גבוה יותר מבני המשפחות של המשתתפים ציינו שלדעתם הלקוחות אכן היו יכולים ליהנות מאביזר עזר. המחקר הראה שלגבי ניידות התמונה היא חיובית קצת יותר. 13% מהמשתתפים אכן נעזרו באביזר עזר לניידות (Wehmeyer, 1995).

מחקרים נוספים הראו שהשימוש בטכנולוגיה מסייעת עבור אוכלוסיה זו עדיין אינה מנוצלת כראוי ויש פער גדול בין האביזרים הקיימים בשוק לתמיכה באוכלוסיה והמוצרים שאכן בשימוש. התחום של תקשורת, ובאופן ספציפי מחשבים ניידים וטלפונים חכמים, הינו תחום הטכנולוגיה היעילה ביותר עבור אנשים עם מוגבלות קוגניטיבית (Wehmeyer et al., 2008). אך למרות הפוטנציאל הטמון בטכנולוגיה התקשורתית של היום כאביזרי עזר לאנשים עם מוגבלות שכלית התפתחותית, היא אינה מגויסות מספיק לצורך זה (Wehmeyer, Palmer, Davies, & Stock, 2011).

יש חשיבות לחקור נושא זה לעומק על מנת לזהות גורמים אשר מכשילים או לחילופין מגבירים את האפקטיביות של השימוש ב-AT/ATC עבור הלקוח (Lo Presti et al., 2004). במחקר של Wehmeyer בשנת 1998, בני המשפחות ציינו שהמחסומים העיקריים לקידום שימוש באביזרי עזר והצלחתם הם חוסר מודעות לגבי הפוטנציאל השיקומי של המוצרים, חוסר העברת מידע לגבי האופציות הקיימות, ומעט מידי הערכה לפני קבלת המוצר וכן תרגול לאחר קבלתו. בנוסף, בני המשפחות ציינו את ההוצאות הכספיות של AT והתחזוקה שלהם כגורם הרתעה (Wehmeyer, 1998).

במחקר שביצע Wehmeyer ושותפיו ב-2011 הראה שעדיין אין מספיק מודעות אצל המשפחות ונותני השירות למוצרים הקיימים היום בשוק כדי לתת ייעוץ מתאים. בנוסף, הם

הצביעו על עיצוב לא מותאם של מוצרי תקשורת בכלל אשר מהווה גורם בעייתי הדורש התייחסות כדי שהטכנולוגיה הקיימת היום תהיה יותר אטרקטיבית ושימושית עבור אנשים עם מוגבלות בכלל ומוגבלות שכלית התפתחותית בפרט (Wehmeyer et al., 2011).

ההצלחה של האביזר לשפר תפקוד תלויה לא רק ביצירתיות בפיתוח של המוצר. הדגש בהתאמת ה-AT ובעיצוב מוצר כאביזר עזר חייב להיות על הצרכים הספציפיים של הלקוח, טכניקה הנקראת בספרות המקצועית matching persons and technology (Scherer, 2002). עיצוב אביזר על פי קונצפט ממוקד לקוח – user oriented design (UOD) – מאפשר תהליך של השתתפות הלקוח יחד עם אנשי מקצוע, מטפלים ובני המשפחה המעורבים בטיפול שלו ובכך מגביר העלאת רעיונות ופתרונות. בסופו של דבר הפיתוח בגישת ה- UOD מוביל לתוצר או שירות מוצלח יותר אשר מתאים לצרכי הלקוח (Veryzer & de Mozota, 2005).

כדי ליצור אביזר עם UOD קיימים מודלים להערכה מקיפה של הלקוח בתוך סביבתו. SETTn (Student, Environment, Tasks, Tools) הינו דוגמא למודל הערכה כזה. לפי ה-SETTn ההערכה לקראת התאמת האביזר מתבססת על איסוף מידע דרך תצפית וחקירה של ארבעה פרמטרים (Edyburn, 2001):

1. תלמיד (student): מה העיסוקים/התפקידים של התלמיד?, מה הצרכים המיוחדים שלו?, מה הם היכולות שלו? ועוד
2. סביבה (environment): מה הם מאפייני הסביבה כולל תאורה, גירויים, נגישות פיזית, קוגניטיבית ועוד?, אילו תמיכות קיימים בסביבה? ועוד
3. פעילות (tasks): אילו פעילויות מתרחשות בסביבה? מה הם האלמנטים החשובים של אותן הפעילויות? במה מתקשה התלמיד? ועוד
4. כלים (tools): אילו אסטרטגיות ו/או אביזרי עזר קיימים בסביבה? אילו אסטרטגיות ו/או אביזרים נוספים יכולים לתרום לתלמיד?

מעבר לתרומה של ביצוע הערכה מקיפה להצלחתו של האביזר, מחקרים מדגישים את החשיבות של השתתפות הלקוח ו/או משפחתו בבחירת האביזר, ואכן מעידים שככל שהלקוח ו/או משפחתו שותף יותר בתכנון ובבחירת האביזר, בסופו של דבר האביזר נמצא יותר בשימוש. יש צורך לתרגל, להדריך ולתמוך בשימוש באביזר במצבי תפקוד שונים בחיי היום יום של הלקוח על מנת לוודא שהמוצר יעיל, ידידותי, ומשמש את הלקוח כמתוכנן ולשביעות רצונו (Cole, 1999; Lo Presti et al., 2004).

על מנת לבדוק ולהעריך את ההשפעה של האביזר ויעילותו לשפר תפקוד הלקוח, פותחו מודלים יישומיים שונים. המודלים מאפשרים בקרה לגבי נגישות המוצרים ללקוח ומשפחותיהם, שימוש ואפקטיביות של המוצרים, המאפשרים התבוננות בשאלות כגון: האם האביזר עוזר ללקוח כמתוכנן? האם האביזר עוזר לשפר תפקודו? מה היתרונות של האביזר? אילו קשיים עדיין קיימים?, ועוד (Edyburn, 2001).

שיטות המחקר בכלל וכלי המחקר שפותחו עבור המחקר הנוכחי בפרט, מבוססים על הספרות שתוארה בתחום טכנולוגיה מסייעת עבור אנשים עם מוגבלות שכלית התפתחותית.

3 שיטת המחקר

המחקר הינו משולב, מסוג mixed method design, הכולל תצפיות ולאחר מכן מילוי שאלונים המורכבים משאלות סגורות ופתוחות, וקבוצות מיקוד.

3.1 אוכלוסיית המחקר

המשתתפים במחקר היו נותני שירותים / מטפלים של אנשים עם מוגבלות שכלית התפתחותית וכלל מרפאות/ים בעיסוק, קלינאות תקשורת, עובדים סוציאליים, מדריכים ומטפלים רלוונטיים, בהתאם לאופי השירות במקום.

צוות המחקר קיבל מקרן שלם רשימה של עשר מסגרות מתאימות להשתתף במחקר. לאחר קושי רב בגיוס מסגרת אחת (מסגרת דיור למזדקנים), הוחלט לצרף תוצאות מסגרת הפיילוט לנתונים, ולכן אין מספר שווה בכל קטגוריה בעשר המסגרות:

2 מסגרות לפעוטות (מעון יום שיקומי)

3 מסגרות הארכת יום בבתי ספר בינוני-קשה ועמוק

2 מסגרות מרכז טיפולי סיעודי יום +21 פיגור קשה ועמוק

2 מסגרות של מרכז עבודה שיקומי (מע"ש)

1 מסגרת דיור למזדקנים (מעון פנימייה)

פרוט מסגרות הדגימה מופיע בטבלה 1, ותיאור של נותני שירותים/ מטפלים מקצועיים שהשתתפו במחקר מופיע בטבלה 2 בחלוקה למסגרות.

קריטריונים להכללה: השתתפו במחקר אנשי צוות זמינים ומוכנים להשקיע מזמנם ואשר התנסו

בעבר או מתנסים בהווה בשימוש בטכנולוגיה מסייעת. כל המשתתפים היו נותני שירותים או

מטפלים מקצועיים של אנשים עם מוגבלות שכלית התפתחותית ועובדים במוסד המיועד (בהתאם

למוסדות שתוארו לעיל) במשך שנה ומעלה. כל המשתתפים חתמו על טופס הסכמה מדעת (נספח

1).

מסגרות המדגם והמשתתפים מוצגים בטבלאות 1 ו-2

טבלה 1: תאור מסגרות המדגם

שם המסגרת	סוג מסגרת	מיקום	רמת מוגבלות שכלית התפתחותית של המטופלים	מוגבלות מוטורית	טווח גילאים של המטופלים
1 מעון יום שיקומי "אור", צ'יימס	מעון יום שיקומי	מודיעין	פעוטות מעוכבי התפתחות*	+	מגיל חצי שנה עד גיל שלוש
2 מעון יום שיקומי מש"ל	מעון יום שיקומי	לוד	פעוטות מעוכבי התפתחות*	+	מגיל חצי שנה עד גיל שלוש
3 בית הספר על"ה	מסגרת הארכת יום בית ספר	בני ברק	בינוני עד קשה ועמוק	+	6 עד גיל 21
4 בית הספר אגם	מסגרת הארכת יום בית ספר	רעננה	בינוני עד קשה ועמוק	+	6 עד גיל 21
5 בית הספר נאות אילנה	מסגרת הארכת יום בית ספר	ראש העין	בינוני עד קשה ועמוק	+	6 עד גיל 21
6 עמותת 'מטב' לטיפול סיעוד ורווחה	מרכז יום טיפולי סיעודי	נתיבות	קשה עד עמוק	+	מעל גיל 21
7 מרכז יום "סווא"	מרכז יום טיפולי סיעודי	כפר קרע	בינוני עד עמוק	+	מעל גיל 21
8 מע"ש אקים רחובות	מע"ש	רחובות	קל עד קשה	+	מעל גיל 21
9 מע"ש טייבה, צ'יימס	מע"ש	טייבה	קל עד קשה	+	מעל גיל 21
10 מעון-פנימייה אקים חדרה	הוסטל למזדקנים	חדרה	קל עד בינוני	+	מבוגרים ומזדקנים, מ50 ומעלה

*רמת המוגבלות השכלית טרם הוגדרה

טבלה 2: תיאור בעלי המקצוע שהשתתפו במחקר בחלוקה למסגרות

שם המסגרת	1 אור צ'ימס מודיעין	2 מש"ל לוד	3 על"ה ב"ב	4 אגם רעננה	5 נאות אילנה	6 נתיבות	7 כפר קרע	8 רחובות	9 טייבה	10 חדרה
סוג מסגרת	מעון יום שיקומי	מעון יום שיקומי	הארכת יום בבית ספר	הארכת יום בבית ספר	הארכת יום בבית ספר	מרכז טיפול סיעודי	מרכז טיפול סיעודי	מע"ש	מע"ש	מסגרת דיור למזדקנים
מספר משיבים	4	3	6	6	6	4	4	5	3	5
מקצוע / תחום	מחנכת סייעת PT OT	ST PT OT	מטפלת עו"ס מחנכת ST PT OT	יועצת מחנכת סייעת ST PT OT	מנהלת יועצת מחנכת ST PT OT	עו"ס מטפלת PT OT	2מדריכים פסיכולוג PT	עו"ס מדריכה מטפלת מנהלת OT	מנהלת 2 מדריכים	2 מטפלים 3 מדריכים
וותק במסגרת	6.00 ± 1.00	3.75 ± 2.25	3.75 ± 1.48	3.75 ± 1.48	15.67 ± 10.23	3.83 ± 3.01	4.33 ± 2.05	7.72 ± 5.61	10.00	4.40 ± 4.88
ניסיון במקצוע	8.50 ± 2.50	8.75 ± 3.25	9.50 ± 4.03	9.50 ± 4.03	23.50 ± 9.07	14.33 ± 14.82	6.00 ± 0.82	14.10 ± 7.17	10.00	15.25 ± 4.76

OT: מרפא/ה בעיסוק; PT: פיזיותרפיסט/ית; ST: קלינאית/ת תקשורת; עו"ס: עובד/ת סוציאלית;

יועצת: יועצת חינוכית

3.2 תיאור כלי המחקר

המחקר כלל מספר מרכיבים שכללו תצפיות, מילוי שאלונים, וקבוצות מיקוד. לצורך המחקר נבנו שני כלים מרכזיים, טופס תצפית מובנית ושאלון.

3.2.1 תצפית מובנית (נספח 2): טופס התצפית המובנית נבנה בהתאם למודלים של הערכה על פי תצפית לקראת התאמת אביזרים (Edyburn, 2001). מטרת התצפית הייתה לכוון את נותני השירותים והמטפלים במסגרת לבחון ולזהות קשיים או צרכים בתחום של שימוש בטכנולוגיה מסייעת לאורך שבוע שלם. התצפית מעודדת התבוננות ברצף הפעילויות המלא הנכלל בסדר היום (בהתאם למסגרת), לדוגמא, מקימה והתארגנות בבוקר ועד להשתתפות בחוגים ובפעילויות השונות במהלך היום.

3.2.2 שאלון למטפל: שימוש בטכנולוגיה מסייעת (נספח 3): שאלון המחקר הינו מסוג סקר צרכים שמיועד למילוי על ידי אנשי מקצוע המטפלים באנשים עם מוגבלות שכלית התפתחותית לאחר שבוע של תצפית. מבנה וסגנון השאלון התבסס על סקר למטרה דומה אשר תואר באופן חלקי במאמר של Wehmeyer בשנת 1989. בניית השאלון ערכה כארבעה חודשים. הוא נבנה על ידי ארבע חוקרות, חוקרת ממכון המחקר הקריה האקדמית אונו ושלוש נשות צוות המחקר של מילבת: שתי מרפאות בעיסוק ומעצבת מוצר. השאלון עבר מספר גרסאות ועבר ביקורת עמיתים על ידי איש מקצוע בעל ניסיון עם אוכלוסייה עם מוגבלות שכלית התפתחותית. הגרסה הסופית עברה עריכה ועיבוד לשוני ועיצוב מקצועי.

השאלון בודק את השימוש בטכנולוגיה מסייעת בששה תחומי תפקוד: ניידות, תקשורת, תעסוקה, פנאי, (ADL) activities of daily living, ומצבי חירום. כל תחום מחולק לתתי תחומים שהם אביזרים המיוחסים לאותו תחום תפקוד.

- 1 ניידות: כיסאות גלגלים (כ"ג) ידניים, כ"ג ממונעים, הליכונים, מנופים
- 2 תקשורת: טלפונים, תקשורת חליפית תומכת (תת"ח), מחשבים ו/או טאבלטים
- 3 תעסוקה: אביזרי עזר לתעסוקה, אביזרי עזר לאחסון פרטים מסגרת עבודה, עזרים לשימוש בכסף

4 פנאי: אביזרי פנאי / משחקים, מתקני חצר וכושר

5 ADL: אכילה, הלבשה, היגיינה, שירותים, התארגנות לשינה, לינה ויקיצה

6 חירום: שירותים, מקלחות, אביזרי משחק ופנאי, אביזרי חילוץ, לחצני מצוקה

השאלון מורכב משאלות סגורות ושאלות פתוחות. יש לענות על השאלות הסגורות בדרוג הנע בין 1 ל 5 כאשר 1= כלל לא, ו5= רבה מאד. בשאלות הפתוחות בשאלון התבקשו המשיבים לציין קודם כל אם קבוצה של אביזרי עזר אינם בשימוש במסגרת שלהם, ואם לא, למה לא?

ובנוסף להעיר מה רצוי לשנות/לשפר ביחס לאביזרים שכן בשימוש. מטרת השאלות הפתוחות הייתה להרחיב את היריעה ולחשוף דברים שלא קיבלו ביטוי בשאלות הסגורות וכן לתת אינדיקציה נוספת לתקפות הממצאים שעולים מהשאלות הסגורות. (ראה נספח 3)

3.2.3 קבוצות המיקוד

כאמור, במחקרים בספרות המקצועית הבודקים שימוש וצרכים של AT בקרב אנשים עם מוגבלות שכלית התפתחותית נעשה שימוש בסקר או שאלון (Wehmeyer, 1989; 2011). התוספת של קבוצות מיקוד לכלי המחקר הוא פאן ייחודי למחקר הנוכחי. קבוצות המיקוד התקיימו בתקופה של עד שבועיים לאחר החזרת השאלונים הממולאים מהמסגרת, ועיבודם על ידי אחד החוקרים. למעט על"ה בני ברק ונאות אילנה, בהן נכחו שני נציגים מצוות המחקר, בשאר המסגרות התבצעה קבוצת המיקוד ע"י מנחה יחיד. קבוצת המיקוד ערכה כשעתיים, וכללה בין 3-6 אנשי צוות ממגוון דיסציפלינות (ראה טבלה 2). לאחר קבלת טפסי התצפית והשאלונים מהמסגרות, החוקרת/מנחה ביצעה ניתוח ראשוני של המידע כדי לאתר את הנושאים (themes תמות) העיקריים לצורך הכוונת השאלות בקבוצת המיקוד. השאלות המכוונות את הקבוצה תוכנו בהתאמה לאופייה של כל מסגרת ובהתבסס על התשובות מהשאלון ומהתצפית. החוקרת/מנחה הגיעה לקבוצת המיקוד מוכנה עם כ 6 שאלות מרכזיות. השאלות שנבחרו לדיון בכל קבוצה התבססו על:

- חוסר בהירות של התשובות או התגובות בשאלון
- דווח על חוסר שימוש בכלל בעזרי עזר בתחום מסוים
- דווח על שימוש בעזרים אך עדיין קיימים קשיים
- חוסר שימוש בעזרים הקיימים בשוק

3.3 איסוף הנתונים

מהלך המחקר היה זהה לכל מוסד, אם כי כל מוסד עבר את כל התהליך באופן יחידני ואישי (ללא קשר או תלות לשאר המוסדות).

1. מחקר חלוץ (פיילוט): נעשה פיילוט על מסגרת הארכת יום בבית הספר על"ה בני ברק. בעקבות תוצאות הפיילוט נעשו התאמות בדרך איסוף הנתונים. המידע שנאסף בעל"ה בני ברק נכלל בהמשך במחקר עצמו.
2. התקשרות ראשונית עם המוסדות: התקשרות טלפונית עם נציג של כל מוסד כללה הסבר על המחקר, השגת הסכמה עקרונית להשתתפות במחקר ואיסוף פרטים כלליים על המוסד עצמו ונותני השירותים הרלוונטיים.
3. שליחת חומר: בהתאם לפרטים שנאספו בהתקשרות, נשלחו לכל המסגרות דפי תצפית ושאלונים בנושא השימוש בטכנולוגיה במסגרת עם הנחיות ברורות למילוי הטפסים. (נספחים 2,3) דפי התצפית חולקו ומולאו במהלך של שבועיים. לאחר תקופה זו חולקו השאלונים.
4. עיבוד נתוני השאלון ותכנון קבוצת המיקוד: כאמור, לאחר החזרת השאלונים החוקרת/מנחה ביצעה ניתוח ראשוני של המידע כדי לאתר את הנושאים או תמות (themes) העיקריים ולהכין שאלות מכוונות עבור קבוצת המיקוד.
5. תיאום קבוצות מיקוד והעברתן: במסגרת של שבועיים לאחר קבלת השאלונים, נקבע זמן לקבוצת המיקוד. משך הזמן לכל קבוצה היה בין שעה וחצי עד שעתיים.
6. פגישת ייעוץ: לאור צורך שעלה בפיילוט, ובתאום עם המסגרות הוחלט להציע מפגש יעוץ לצוות המשתתף. המפגש התקיים לאחר סיום קבוצת המיקוד, ואיסוף כל המידע הרלוונטי למחקר. מטרת מפגש הייעוץ הייתה לאפשר למנחה הקבוצה (נציגה של מילבת) להציע פתרונות נקודתיים לקשיים שעלו בקבוצות מיקוד (אם ניתן). במקרים בהם לא היה ניתן להציע פתרון, הורכבה רשימת צרכים אשר הועברה למערך של מתנדבי מילבת לצורך יצירת פתרון בהמשך.

3.4 ניתוח הנתונים

עיבוד הנתונים הכמותיים שהתקבלו מהשאלות הסגורות בשאלון, נעשה על ידי שימוש בתוכנת SPSS, ובעיקר באמצעות סטטיסטיקה תיאורית של שכיחות, סטיות תקן וממוצעים. עיבוד הנתונים האיכותניים מהתצפיות, השאלות הפתוחות, ומידע שהתקבל בקבוצות המיקוד, נעשה באמצעות ניתוח נושאים מרכזיים.

4 ממצאים

4.1 הקדמה

ממצאי המחקר הנוכחי מחולקים לשני חלקים: ממצאים כמותיים מהשאלון וממצאים איכותניים מהשאלון ומקבוצות המיקוד.

הטבלאות המוצגות מסכמות את המידע הכמותי שהתקבל מהשאלות הסגורות בשאלון. עבור כל פריט/שאלה חושב הממוצע של כל ממלאי השאלון במסגרת הטיפולית. כאמור סקאלת התשובות לשאלות הסגורות נעה בין 1 'כלל לא' ל 5 'רבה מאוד', ואפשרות של "לא רלוונטי", כאשר מטרת הממוצע היא להראות את הנטייה המרכזית של ההתפלגות.

בהמשך לטבלאות הנתונים הובאו ניתוחי התוכן מהשאלות הפתוחות. כאמור, מטרת השאלות הפתוחות בשאלון הינה להרחיב את היריעה ולחשוף מידע שלא קיבל ביטוי בשאלות הסגורות ומחזק את הממצאים שעולים מהשאלות הסגורות. בניתוח התוכן של השאלות הפתוחות יש דגש על הנקודות העיקריות מהמידע שעלה מספר פעמים בשאלות הפתוחות או שעלה רק פעם אחת אבל נראה בעל חשיבות רבה למסגרות נוספות.

ניתוח התוכן של המידע האיכותני מהשאלונים מוצג: א. מיד לאחר הטבלאות כאשר המידע רלוונטי ומסביר באופן נקודתי את המידע הכמותי שנחשף, או ב. יחד עם הממצאים האיכותניים שעלו בקבוצות המיקוד. בנספח 2 מפורט כל המידע האיכותני אשר התקבל במסגרות הדגימה - כולל המידע מהשאלות הפתוחות.

תוכן קבוצות המיקוד התבסס על המידע שהתקבל מתוצאות השאלונים. מעבר לכך, ניתוח התוכן של קבוצות המיקוד בא להדגיש את הנקודות עיקריות והרעיונות לפתרון בעיות אשר צמחו מתוך הדיונים בקבוצות מעבר למה שעלה מהשאלון. הניתוח מדגיש נושאים ורעיונות שעלו במספר קבוצות או ולחלופין בקבוצה אחת אבל בעלי משמעות עבור מספר מסגרות בדגימה. בנספח 2, מופיעה טבלאות מפורטות של כל המידע האיכותני, כולל המידע מקבוצות המיקוד.

הערה 1: הערכים בטבלה הם אבסולוטיים אולם לעיתים יש משמעות לערך היחסי, ולכן צוינו בצבע **כחול** ערכים שהינם באופן בולט מעל הממוצע ובצבע **אדום** ערכים נמוכים מהממוצע.

הערה 2: הנתונים בטבלאות מתייחסים אך ורק למוצרים הקיימים ושהינם בשימוש במסגרת. אם המוצרים עליהם נשאלו אינם קיימים כלל או אינם בשימוש, אז המידע מופיע בטבלה כנתון חסר. זאת אומרת ששאלה זו אינה רלוונטית. ריק, = ל"ר לאותה המסגרת, או לא קיים באותה מסגרת בכלל.

4.2 ממצאים כמותיים מהשאלון

1. תחום: אביזרי עזר לניידות

1.1 תת תחום: כיסאות גלגלים ידניים

הטבלה הבאה מציגה את הממוצעים שהתקבלו בכל פריט.

מסגרת דיור מזדקנים	מע"ש		מרכז טיפולי סיעודי יום +21		הארכת יום בבית ספר			מעון יום שיקומי		כללי	פריט / מסגרת
	טייבה	רחובות	כפר קרע	נתיבות	נאות אילנה	אגם	על"ה ב"ב	מש"ל לוד	צ'יימס מודיעין		
חדרה	4.8	2.5	4.8	3.8	4.3	5.0	5.0	5.0		4.6	כיסאות בשימוש
4.0	1.0	1.6	1.8	4.8	1.8	2.6	2.5			2.6	מקומות אחסון מותאמים
4.3	3.0	1.6	2.0	3.3	2.5	2.5	3.7			2.8	ניוד חפצים אישיים
4.6	2.0	4.2	3.0	3.8	3.5	3.6	3.5			3.6	שמירה על שלמות ותקינות
3.5	2.5	4.2	3.0	3.5	3.2	3.5	3.5			3.4	שביעות רצון מהכיסאות הידניים

סיכום הממצאים וניתוח תוכן

כיסאות גלגלים ידניים

- ✓ שימוש רב מאד בכיסאות גלגלים ידניים בכלל המסגרות, מלבד המסגרות של מעון יום שיקומי עבור הגיל הרך.
- מניתוח תוכן עולה שבמסגרות המעון יום השיקומי יש שימוש בעיקר בטיולונים ובכיסאות מותאמים לשיבה במסגרת הגן.
- ✓ הערכה בינונית לשמירה על תקינות הכיסאות
- מניתוח התוכן עולה קושי בתחזוקת הכיסאות ביחס ל:
  - א. עלויות התחזוקה במיוחד עבור מטופלים הגרים בבית
  - ב. ניקיון הכיסאות בכלל וניקיון הריפודים בפרט
- ✓ הערכה יחסית נמוכה למקומות אחסון מתאימים לכיסאות במסגרת.
- מניתוח תוכן עולה שבמרכז בנתיבות ובמרכז בחדרה המטופלים יושבים על הכיסאות רוב היום ולכן יש פחות קושי בעניין אחסון הכיסאות.
- ✓ הערכה בינונית אך יחסית נמוכה לניוד חפצים אישיים בזמן שימוש בכסא הגלגלים.
- הערכה יחסית גבוהה יותר בעל"ה בני ברק ובמסגרת למזדקנים בחדרה.

פריט מסכם

- ✓ שביעות רצון בינונית מהכיסאות הידניים, יחד עם זאת במע"ש טייבה נמצאה שביעות רצון יחסית יותר נמוכה.

1.2 תת תחום: כיסאות גלגלים ממונעים

מסגרת דיור מזדקנים	מע"ש		מרכז טיפולי סיעודי יום +21		הארכת יום בבית ספר			מעון יום שיקומי		כללי	פריט / מסגרת
	טייבה	רחובות	כפר קרע	נתיבות	נאות אילנה	אגם	עלי"ה ב"ב	מש"ל לוד	צ'יימס מודיעין		
					4.5		2.0			3.7	הכיסאות בשימוש
					4.0		2.0			2.7	שביעות רצון מפתרונות הטעינה
					2.0		2.5			2.2	מקומות אחסון מותאמים
					1.8		1.7			1.7	אביזרים לנייד חפצים
					3.6		2.0			3.1	שביעות רצון מהכיסאות הממונעים

סיכום הממצאים וניתוח תוכן

כיסאות גלגלים ממונעים

✖ הכיסאות הממונעים הינם בשימוש רק במסגרות בתי הספר.

- מניתוח התוכן עולה שהם בשימוש במסגרות אלו בעיקר לתרגול ועם תלמידים בודדים בלבד.
- בדומה לכיסאות הידניים, יש הערכה נמוכה לאפשרויות אחסון של הכיסאות ונייד חפצים אישיים.
- בנוסף הערכה נמוכה יחסית לפתרונות טעינה חשמלית עבור הכיסאות.

פריט מסכם

✓ שביעות רצון בינונית אך יחסית נמוכה במסגרות בהן יש שימוש בכיסאות ממונעים.

1.3 תת תחום: אביזרי הליכה

מסגרת דיור מזדקנים	מע"ש		מרכז טיפולי סיעודי יום +21		הארכת יום בבית ספר			מעון יום שיקומי		כללי	פריט / מסגרת
	טייבה	רחובות	כפר קרע	נתיבות	נאות אילנה	אגם	על"ה ב"ב	מש"ל לוד	צ'יימס מודיעין		
5.0		5.0	3.0	4.0	4.8	4.6	3.5	4.5	5.0	4.4	אביזרי הליכה בשימוש
4.0		1.0	2.5	4.0	2.2	2.6	3.3	2.5	1.7	2.6	מקומות אחסון מותאמים
3.8		1.2	2.0	3.3	1.2	1.8	2.0	2.0	2.3	2.2	ניוד חפצים בעת שימוש
4.6		4.4	3.3	3.3	3.0	4.0	3.8	4.0	4.0	3.8	שמירה על שלמות ותקינות
3.4		3.6	1.8	3.7	3.3	3.0	3.5	4.0	4.0	3.3	שביעות רצון מאביזרי ההליכה

סיכום הממצאים וניתוח תוכן

אביזרי הליכה

✓ **שימוש רב** באביזרי הליכה בכלל המסגרות, גם במסגרות של צעירים וגם במסגרות של מתבגרים ומזדקנים.

✓ הערכה נמוכה יחסית למקומות **אחסון** מתאימים.

- ההערכה גבוהה יותר יחסית במרכז הטיפול בנתיבות ובמרכז בחדרה
- ✓ הערכה נמוכה מאד לאפשרויות ל**ניוד חפצים אישיים** בזמן השימוש באביזרי ההליכה
- ההערכה גבוהה יותר יחסית במרכז הטיפול בנתיבות ומרכז בחדרה. מניתוח התוכן עולה שאין חיבור מסודר אלא מדובר על אלתורים שונים כגון קשירת שקיות לידיית של ההליכון.

פריט מסכם

✓ **שביעות רצון בינונית** של כלל המסגרות כלפי אביזרי הליכה, יחד עם זאת במרכז הטיפולי כפר קרע נמצאת שביעות רצון נמוכה מאד.

1.4 תת תחום: מנופים

מסגרת דיור מזדקנים	מע"ש		מרכז טיפולי סיעודי יום +21		הארכת יום בבית ספר			מעון יום שיקומי		כללי	פריט / מסגרת
	טייבה	רחובות	כפר קרע	נתיבות	נאות אילנה	אגם	על"ה ב"ב	מש"ל לוד	צ'יימס מודיעין		
חדרה		4.8		3.7	4.3	4.6	4.6			4.6	המנופים בשימוש
4.6		3.2		3.7	4.2	4.3	4.5			4.1	שביעות רצון מפתרונות הטעינה
4.6		3.6		3.0	2.8	2.8	3.0			3.3	מקומות אחסון מותאמים
4.8		3.6		4.0	3.8	3.2	4.0			3.9	שביעות רצון מהמנופים

סיכום הממצאים וניתוח תוכן

מנופים

✓ במסגרות שאכן יש שימוש במנופים, השימוש רב מאד

- יחד עם זאת במרכז טיפולי סיעודי למתבגרים בטייבה אין מנופים כלל.
- מניתוח התוכן עולה שהמנופים אינם בשימוש במסגרות מעון יום שיקומי עם אוכלוסיה צעירה, למרות שצוין שמנוף היה מיעל את העבודה עם ילדים הזקוקים לטיפול סיעודי.

✓ הערכה בינונית אך יחסית נמוכה של כלל המסגרות עבור מקומות אחסון למנופים, ויחד עם זאת בשני בתי ספר הייתה הערכה נמוכה עוד יותר.

- מניתוח התוכן עולה שבכלל המסגרות יש קושי לאחסן את המנופים במקומות נגישים וזמינים, דבר המקשה על השימוש במנוף ועל העבודה השוטפת אתו.

✓ שביעות רצון רבה, באופן כללי מהמנופים אשר בשימוש.

2. תחום: תקשורת ומחשבים

2.1 תת תחום: טלפונים

מסגרת דיור מזדקנים	מע"ש		מרכז טיפולי סיעודי יום +21		הארכת יום בבית ספר			מעון יום שיקומי		כללי	פריט / מסגרת
	טייבה	רחובות	כפר קרע	נתיבות	נאות אילנה	אגם	על"ה ב"ב	מש"ל לוד	צ'יימס מודיעין		
3.0		3.3	2.5	3.0						2.9	הטלפונים בשימוש
2.2		3.7	3.0	3.5						3.0	תפעול עצמאי
1.8		5.0	2.7	3.5						3.1	ניוד הטלפון
3.4		4.7	2.5	3.5						3.4	שמירה על שלמות ותקינות
3.6		5.0	2.3	3.5						3.3	שביעות רצון מפתרונות הטעינה

סיכום הממצאים וניתוח תוכן

סיכום הממצאים: טלפונים

✓ שימוש בינוני אך יחסית נמוך בטלפונים.

הטלפונים בשימוש בעיקר אצל אוכלוסיות מתבגרות

- מניתוח התוכן עולה שכמעט ואין למטופלים/דיירים את האפשרות ליזום שיחה באופן עצמאי.
- מניתוח התוכן עולה שיש חוסר מודעות לאביזרים הקיימים בשוק הרגיל אשר יכולים להנגיש את הטלפונים ולאפשר יותר עצמאות בתחום זה.

2.2 תת תחום: תקשורת חליפית תומכת (תת"ח)

מסגרת דיור מזדקנים	מע"ש		מרכז טיפולי סיעודי יום +21		הארכת יום בבית ספר			מעון יום שיקומי		כללי	פריט / מסגרת
	טייבה	רחובות	כפר קרע	נתיבות	נאות אילנה	אגם	על"ה ב"ב	מש"ל לוד	צ'יימס מודיעין		
חדרה		3.6	4.0		4.4	4.8	3.2	3.0	4.8	4.0	אביזרי תת"ח בשימוש
		4.2	3.0		4.3	3.4	3.6	3.7	4.3	3.9	ניוד אביזרי תת"ח
		4.2	3.0		3.2	2.8	2.2	3.0	3.0	3.0	שמירה על שלמות ותקינות
		3.6	2.5		3.6	3.2	3.2	3.0	3.8	3.3	אביזרי תת"ח עונים על הצרכים של המטופלים

סיכום הממצאים וניתוח תוכן

תת"ח

✓ שימוש רב באמצעי תת"ח בכלל המסגרות

- אביזרי תת"ח נמצאים בשימוש בכל המסגרות לגילאים הצעירים אשר היו בדגימה. יש שימוש פחות עקבי במסגרות למתבגרים.
- מניתוח התוכן עולה שאביזרי התת"ח לעיתים אינם בשימוש בגלל שהם נהרסים בקלות - בין השאר נופלים מהשולחנות של המטופלים. הערה זו מצביעה שוב על הקושי בניוד חפצים אישיים כפי שעלה בתחום של ניידות.
- מניתוח התוכן עולה שמשתמשים בעיקר בפלט קולי ובסימני picture communication symbols (PCS)

פריט מסכם

✓ אביזרי תת"ח עונים על הצרכים של המטופלים באופן בינוני

2.3 תת תחום: מחשבים ו/או טאבלטים

מסגרת דיור מזדקנים	מע"ש		מרכז טיפולי סיעודי יום +21		הארכת יום בבית ספר			מעון יום שיקומי		כללי	פריט / מסגרת
חדרה	טייבה	רחובות	כפר קרע	נתיבות	נאות אילנה	אגם	על"ה ב"ב	מש"ל לוד	צ'יימס מודיעין		
		4.2	3.3	3.0	3.5	4.3	4.2	3.0	4.0	3.7	המחשבים בשימוש
		1.0	3.0	3.0	1.3	4.0	1.7	1.0	1.5	2.0	אביזרים לנייד מחשב האישי
		4.0	3.7	4.0	3.0	5.0		2.0	2.5	3.5	שביעות הרצון מפתרונות הטעינה
		4.0	2.8	4.7	3.4	2.0	3.0	3.3	3.0	3.3	ההתאמות של העכבר/המסך/המקלדת
		3.2	2.8	3.3	2.8	4.0	4.0	3.3	3.5	3.3	שביעות הרצון מהתאמת תוכנות המחשב
		3.0	2.3	2.5	3.0	3.0	3.8	4.0	3.0	3.0	ההוראות המילוליות בתוכנות ברורות
		3.6	2.8	4.0	3.0	3.0	2.4	2.7	2.0	3.0	שמירה על שלמות ותקינות

סיכום הממצאים וניתוח תוכן

מחשבים ו/או טאבלטים

✓ **שימוש** רב במחשבים וטאבלטים בכלל המסגרות

- מניתוח התוכן עולה שהמחשבים האישיים וטאבלטים בשימוש בעיקר בחדרי טיפול.

✓ **קיים קושי בנייד** של מחשבים אישיים וטאבלטים באופן בטיחותי, וכן בשמירה על שלימות המוצר

פריטים מסכמים

✓ **למרות השימוש הרב, קיים שביעות רצון** בינונית אך יחסית נמוכה מאביזרי המחשב

הקיימים לאוכלוסיה עם מוגבלות שכליות

כולל תוכנות ואביזרי עזר מתאימים ואפשרות לשמור על תקינות המוצרים.

הערה כללית: עולה מניתוח התוכן שיש מקום בהמשך לבדוק שימוש בטאבלטים בנפרד משימוש במחשבים, כי הצרכים שם שונים.

3. תחום: תעסוקה

3.1 תת תחום: אביזרי עזר לתעסוקה

מסגרת דיור מזדקנים	מע"ש		מרכז טיפולי סיעודי יום +21		הארכת יום בבית ספר			מעון יום שיקומי		כללי	פריט / מסגרת
	טייבה	רחובות	כפר קרע	נתיבות	נאות אילנה	אגם	על"ה ב"ב	מש"ל לוד	צ'יימס מודיעין		
	3.0	3.4	3.0	3.3	3.7	3.2	4.7		5.0	3.4	שימוש בשולחנות מותאמים
	3.0	3.4	3.3	3.5	3.5	3.2	5.0		4.5	3.4	השולחנות נותנים מענה לצרכי המשתמשים
	4.0	4.0	3.0	3.8	3.8	3.6	4.7		5.0	3.9	שימוש בכיסאות מותאמים
	4.0	4.0	3.7	3.3	3.7	3.4	4.3		4.0	3.8	הכיסאות נותנים מענה לצרכי המשתמשים
	4.0	4.8	2.3	3.0	3.5	3.3	4.0		3.5	3.6	שמירה על תקינות השולחנות והכיסאות
	4.3	2.0	3.0	3.3	1.8	2.3	3.0		2.0	2.6	שימוש בתאורה מותאמת
	4.3	2.3	2.7	3.3	2.5	2.5	3.0			3.0	שביעות רצון מפתרונות התאורה
	3.0	2.0	2.3	2.3	2.5	3.0	3.0			2.5	אביזרי מיון ו/או מנייה בשימוש
	3.0	2.0	2.7	1.7	2.3	2.7	3.7			2.6	אביזרי מיון ו/או מנייה נותנים מענה לצרכים
	2.7	5.0	2.7	1.0	2.7	2.7	3.7			3.0	שמירה על תקינות אביזרי המיון ו/או המנייה
	4.3	4.5	3.0	2.0	3.5	3.7	5.0			3.4	אביזרי אריזה בשימוש
	3.7	4.5	2.7	2.0	3.5	3.0	4.0			3.1	אביזרי האריזה נותנים מענה לצרכים
	4.0	4.5	3.0	1.7	3.5	3.0	2.5			3.2	שמירה על שלמות ותקינות אביזרי האריזה
	4.0	1.5	2.3	1.5	4.0	3.3	5.0		4.0	3.1	שימוש במתגים
	3.5	2.0	2.0	1.5	4.0	3.0	4.0		3.5	3.0	שביעות הרצון מפתרונות המיתוג הקיימים

סיכום הממצאים וניתוח תוכן

אביזרי תעסוקה

- ✓ **קיים שימוש** בינוני של אביזרי עזר בתחום התעסוקה כגון שלחנות, כסאות, אביזרי אריזה, ומתגים. יחד עם זאת הייתה קיימת הערכה נמוכה יחסית לשימוש בתאורה ובאביזרי מיון ו/או מנייה מותאמים.
- במרכז המזדקנים בחדרה ובמעון יום שיקומי בלוד אין פעילות תעסוקתית.
  - שימוש במתגים כאביזר עזר בעבודה תעסוקתית ניכר יותר בגילאים הצעירים במסגרות בתי הספר ואף במעונות יום שיקומיים מאשר לעומת השימוש במסגרות עבור מתבגרים ומזדקנים.

- מניתוח התוכן עולים קשיי הזזת של פריטים על משטח השולחנות

פריטים מסכמים

- ✓ **שביעות רצון** בינונית מאביזרי עזר שבשימוש במסגרת תעסוקתית

3.2 תת תחום: אביזרי עזר לאחסון לפריטים אישיים

מסגרת דיור מזדקנים	מע"ש		מרכז טיפולי סיעודי יום +21		הארכת יום בבית ספר			מעון יום שיקומי		כללי	פריט / מסגרת
	טייבה	רחובות	כפר קרע	נתיבות	נאות אילנה	אגם	על"ה ב"ב	מש"ל לוד	צ'יימס מודיעין		
חדרה	2.5	4.2	2.8	3.0	4.0		4.0			3.4	האביזרים מותאמים לצרכים הפיסיים
	1.5	4.4	2.8	2.5	4.0		5.0			3.5	מקומות האחסון מסומנים באופן ברור

סיכום הממצאים וניתוח תוכן

- ✓ הערכה של יעילות בינונית לאביזרים ופתרונות המאפשרים אחסון פריטים אישיים. קיים שוני משמעותי בין המסגרות. הקושי בתחום זה קיים יחסית יותר באוכלוסיית המתבגרים.

3.3 תת תחום: עזרים לשימוש בכסף

סיכום הממצאים

- דווח על השימוש בעזרים לשימוש בכסף רק במסגרת אחת בדגימה.
- רוב המסגרות, כולל אלו המטפלים במתבגרים ומזדקנים, דווחו שתחום זה אינו רלוונטי לרמת התפקוד של המטופלים.

4. תחום: פנאי

4.1 אביזרי פנאי / משחקים

4.2 תת תחום: אביזרים אלקטרוניים

מסגרת דיור מזדקנים	מע"ש		מרכז טיפולי סיעודי יום +21		הארכת יום בבית ספר			מעון יום שיקומי		כללי	פריט / מסגרת
חדרה	טייבה	רחובות	כפר קרע	נתיבות	נאות אילנה	אגם	על"ה ב"ב	מש"ל לוד	צ'יימס מודיעין		
	1.5	3.8	2.5	3.0	3.7	3.0	4.0	2.3	4.0	3.2	שימוש באביזרים אלקטרוניים לפנאי/משחק
	1.5	3.8	2.5	3.5	3.3	2.5	3.4	2.5	3.7	3.1	שביעת הרצון מאביזרים האלקטרוניים
	4.0	4.5	2.5	3.3	2.5	2.5	2.0	2.0	2.7	2.8	שמירה על שלמות ותקינות
		3.5	2.3	3.0	3.3	3.0	2.6	2.0	3.0	2.8	שביעות הרצון מפתרונות הטעינה

סיכום הממצאים וניתוח תוכן

אביזרי פנאי אלקטרוניים

✓ שימוש בינוני אך יחסית נמוך של משחקים אלקטרוניים

✓ שביעות רצון בינונית אך יחסית נמוכה:

- לשמירה על שלמות ותקינות המוצר

- לאפשרויות הטעינה

- מניתוח התוכן עולה שקושי זה הינו גורם מונע בשימוש השוטף במשחקים ובמוצרים

השונים

פריט מסכם

✓ שביעות רצון בינונית אך יחסית נמוכה מהמשחקים האלקטרוניים

4.3 תת תחום: אביזרים שאינם אלקטרוניים

מסגרת דיור מזדקנים	מע"ש		מרכז טיפולי סיעודי יום +21		הארכת יום בבית ספר			מעון יום שיקומי		כללי	פריט / מסגרת
חדרה	טייבה	רחובות	כפר קרע	נתיבות	נאות אילנה	אגם	על"ה ב"ב	מש"ל לוד	צ'יימס מודיעין		
2.5	3.7	3.3	3.5	4.5	3.2	3.4	3.8	4.0	3.0	3.5	שימוש באביזרי פנאי המאפשרים הפעלה עצמאית
2.7	3.7	2.3	3.0	4.3	3.5	3.4	3.0	4.0	3.0	3.3	שביעות הרצון מהפתרונות להפעלה עצמאית של האביזרים
2.6	4.7	3.3	3.0	4.3	3.4	4.0	3.4	4.0	3.5	3.5	שימוש באביזרי פנאי לפעילות משותפת עם המטפל
2.8	4.0	3.0	3.0	4.3	3.4	3.8	3.0	4.0	3.5	3.4	שביעת הרצון מאביזרי הפנאי לפעילות משותפת עם המטפל
4.5	3.3	4.0	2.8	3.7	2.5	2.6	2.2	2.7	3.0	3.1	שמירה על שלמות ותקינות אביזרי פנאי

סיכום הממצאים וניתוח תוכן

אביזרי פנאי שאינם אלקטרוניים

✓ שימוש בינוני באביזרי הפנאי שאינם אלקטרוניים

פריט מסכם

✓ שביעות רצון בינונית מהיכולת של המטופלים להשתמש באביזרים באופן עצמאי

4.4 תת תחום: תפעול טלוויזיה

מסגרת דיור מזדקנים	מע"ש		מרכז טיפולי סיעודי יום +21		הארכת יום בבית ספר			מעון יום שיקומי		כללי	פריט / מסגרת
חדרה	טייבה	רחובות	כפר קרע	נתיבות	נאות אילנה	אגם	על"ה ב"ב	מש"ל לוד	צ'יימס מודיעין		
3.2	1.5	1.0	2.3	2.7	1.0	3.5	1.0	1.0		2.0	שימוש בעזרים להפעלה עצמאית של הטלוויזיה
3.8		1.0	1.7	3.0	2.5	2.0	1.0			2.4	שביעת הרצון מהעזרים להפעלת הטלוויזיה
4.4			2.8	3.0	3.5	2.0	1.0			3.2	שמירה על שלמות ותקינות אביזרי השליטה בטלוויזיה

סיכום הממצאים וניתוח תוכן

אביזרי פנאי לתפעול טלוויזיה

✓ שימוש נמוך מאד בעזרים להפעלה עצמאית של הטלוויזיה

פריט מסכם

✓ שביעות רצון נמוכה מהיכולת של המטופלים להשתמש בעזרים קיימים להפעלה

עצמית.

4.5 תת תחום: מתקני חצר וכושר

מסגרת דיור מזדקנים	מע"ש		מרכז טיפולי סיעודי יום +21		הארכת יום בבית ספר			מעון יום שיקומי		כללי	פריט / מסגרת
חדרה	טייבה	רחובות	כפר קרע	נתיבות	נאות אילנה	אגם	על"ה ב"ב	מש"ל לוד	צ'יימס מודיעין		
		2.8			3.8	3.8		4.3	4.3	3.5	שימוש במתקני חצר לפעילות פנאי
		2.3			3.3	3.8		3.7	4.0	3.2	שביעת הרצון ממתקני חצר לפעילות פנאי
		4.3			3.2	4.0		4.7	3.3	3.6	שמירה על שלמות ותקינות מתקני החצר
		2.3			3.8	4.0				3.1	שימוש במתקני כושר
		1.7			3.3	3.8				2.9	שביעת הרצון מהתאמת המכשירים
		5.0			3.2	4.0				3.6	שמירה על שלמות ותקינות מתקני הכושר

סיכום הממצאים וניתוח תוכן

מתקני חצר וכושר מותאמים

✓ שימוש בינוני במתקני הכושר ומתקני החצר במסגרת הטיפולית

פריט מסכם

✓ שביעות רצון יחסית נמוכה מהתאמות של המכשירים לצרכי המטופלים

- מניתוח התוכן עולה שמחסור בהתאמות הינו גורם מגביל לשימוש במתקנים

הקיימים

5.1 תת תחום: אביזרי עזר לאכילה

מסגרת דיור מזדקנים	מע"ש		מרכז טיפולי סיעודי יום +21		הארכת יום בבית ספר			מעון יום שיקומי		כללי	פריט / מסגרת
	טייבה	רחובות	כפר קרע	נתיבות	נאות אילנה	אגם	עלי"ה ב"ב	מש"ל לוד	צ'יימס מודיעין		
	4.5	3.8	3.3		3.8	4.4	3.6	2.0	3.5	3.7	שימוש בצלחות מותאמות
	4.5	3.5	3.7		3.8	4.3	4.5		4.0	3.8	שביעת הרצון מהתאמת הצלחות
	4.5	1.0	4.0		4.5	3.6	4.5	3.0	4.0	3.7	שימוש בכוסות מותאמות
	4.0		3.3		4.4	4.3	4.6	2.5	3.3	3.7	שביעת הרצון מהתאמת הכוסות
	4.5	1.0	3.3		4.5	4.4	4.6	4.0	3.0	3.7	שימוש בסכום מותאם
	4.0		3.0		4.8	4.5	4.6	3.0	2.7	3.7	שביעת הרצון מהתאמת הסכום
	4.0		3.3		4.3	3.3	3.4	4.0	3.3	3.4	שמירה על שלמות ותקינות אביזרי האכילה
	4.5		2.0	4.5	2.8	3.8	3.8		1.0	3.2	אביזרי עזר להאכלה בשימוש
	5.0		3.0	3.5	2.7	4.3	3.5		1.5	3.3	אביזרים אלו מקילים על העומס של הצוות

סיכום הממצאים וניתוח תוכן

אביזרי עזר לאכילה

✓ **שימוש** בינוני באביזרי עזר לאכילה כגון צלחות, כוסות, וסכו"ם. יחד עם זאת בעל"ה בני ברק ובמע"ש טייבה דיווחו על שימוש גבוה יותר.

פריטים מסכמים

✓ **שביעות רצון** בינונית מאביזרי עזר לאכילה. יחד עם זאת, בעל"ה בני ברק ובמע"ש טייבה הייתה שביעות רצון רבה מאד מהעזרים הקיימים.

5.2 תת תחום: אביזרי עזר להתלבשות

סיכום הממצאים

מלבד מסגרת אחת, דווח שאין שימוש באביזרי עזר על מנת לאפשר יותר עצמאות

בהתלבשות.

5.3 תת תחום: אביזרי עזר לשמירה על היגיינה אישית

סיכום הממצאים

- רוב המסגרות דווחו שאין שימוש באביזרי עזר למטופלים על מנת לאפשר שמירה על היגיינה אישית.
- ✓ במסגרת למזדקנים בחדרה יש שימוש רב בעזרים אך עם שביעות רצון בינונית אך יחסית נמוכה.
- ✓ בעל"ה בני ברק יש שימוש רב מאד באביזרי עזר לקילוח של המטופלים עם שביעות רצון רבה מאד.

5.4 תת תחום: שירותים

מסגרת / מסגרת מזדקנים	כללי	מעון יום שיקומי		הארכת יום בבית ספר			מרכז טיפולי סיעודי יום +21		מע"ש	
		צ'יימס מודיעין	מש"ל לוד	על"ה ב"ב	אגם	נאות אילנה	נתיבות	כפר קרע	רחובות	טייבה
שימוש באביזרים לשמירה על היגיינה באזורים אינטימיים	2.6				2.5	2.2		2.3		3.5
שביעת הרצון מאביזרים אלו	3.2				3.0	3.0		2.7		3.0
שימוש באביזרים המעודדים עצמאות בשירותים	3.4				3.5	3.4		3.0		4.0
שביעת הרצון מאביזרים אלו	3.4				3.5	3.5		2.7		3.5
שימוש באביזרים המותאמים לשימוש מחוץ למסגרת	2.4					1.0		2.0		3.5
שביעת הרצון מאביזרים אלו	2.7					1.0		2.3		4.0

סיכום הממצאים וניתוח תוכן

אביזרי עזר לשירותים

- מהטבלה ניתן לראות שבמסגרות רבות אין שימוש באביזרי עזר בשירותים.
- מניתוח התוכן עולה כי סעיף זה לא היה רלוונטי במסגרות המטפלים באוכלוסיה המאובחנת כמוגבלות שכלית התפתחותית קשה, בהן רוב המטופלים לא נגמלו,
- ✓ במסגרת למזדקנים בחדרה יש שימוש רב בעזרים עם שביעות רצון רבה מהעזרים.

5.5 תת תחום: התארגנות לשינה, לינה ויקיצה

סיכום הממצאים

- תחום זה רלוונטי רק למסגרת דיור למזדקנים בחדרה. יש שימוש בינוני בעזרים עם שביעות רצון בינונית.

6. תחום: חירום

6.5 תת תחום: לחצני מצוקה

מסגרת דיור מזדקנים	מע"ש		מרכז טיפולי סיעודי יום +21		הארכת יום בבית ספר			מעון יום שיקומי		כללי	פריט / מסגרת
	טייבה	רחובות	כפר קרע	נתיבות	נאות אילנה	אגם	על"ה ב"ב	מש"ל לוד	צ'יימס מודיעין		
2.5	4.0					3.5			5.0	3.5	שביעות הרצון מהתאמות הלחצנים
3.0	4.0					4.0			5.0	3.6	שביעות הרצון מנוחיות השימוש בלחצנים

סיכום הממצאים וניתוח תוכן

לחצני מצוקה

- ניתן לראות מהטבלה שארבע מסגרות בלבד דווחו על לחצני מצוקה במסגרתם, עם

שביעות רצון בינונית מהשימוש בלחצנים הקיימים.

✓ יחד עם זאת, ניתן לראות שבמעון יום צ'יימס מודיעין יש שביעות רצון רבה מאד מלחצני

המצוקה כאשר הם דווחו על לחצנים אשר הינם בשימוש של הצוות המטפל.

4.3 ממצאים איכותניים מהשאלון ומקבוצות המיקוד

1. תחום: אביזרי עזר לניידות

1.1 תת תחום: כיסאות גלגלים ידניים

צרכים שעלו מניתוח תוכן של השאלונים והרחבו בקבוצות המיקוד

- צוינו קשיים ספציפיים של הצוות המטפל וצורך בשיפור ב:
- א. מנגנון החיבור של השולחנות לכיסאות כך שיהיו יציבים וקלים יותר לשימוש
  - ב. האפקטיביות של משענות הראש
  - ג. מעצורים ויעילותם (מתקלקלים לעיתים קרובות)
  - ד. המנגנון של הטיית הכסא (tilt in space mechanism)
  - ה. התאמה אישית של כסא הגלגלים. נושא זה עלה במסגרות של מטופלים מתבגרים ומזדקנים.
- בנוסף עלו קשיים ספציפיים בהקשר של עליה להסעות
- ו. נדרשו התאמות בכדי לאפשר מעברים קלים ובטיחותיים יותר מכיסאות הגלגלים אל המושבים בהסעות, וגם ההפך - מכיסאות הרכב וה"סלקלים" לכיסאות הגלגלים. כך גם לגבי המשתמשים בהליכונים.

רעיונות לפיתוח עזרים שעלו מהשאלונים ומקבוצות המיקוד

- ① חיבור שולחנות לכסא גלגלים באופן קבוע עם ציר אחד בצד, כך שכאשר המטפל מוריד את השולחן (לדוגמה לאחר סיום ארוחה או לביצוע העברה של המטופל), במקום להוריד אותו לגמרי על ידי משיכה מקדימה ולהניח אותו בצד על הרצפה, השולחן יישאר מחובר לכסא ויעבור לצדו.
- ① ליצור שולחן מודולארי עם אפשרות להגדיל ולהקטין אותו בהתאם לפעילות
- ① ליצור שלחן עם מסגרת מוגבהת על מנת שהפריטים השונים המונחים עליו, כגון משחקים, צלחות, ועוד לא יפלו
- ① התקנת מעצורי יד מוגבהים או מעצורים שפועלים קרוב לידידות הדחיפה ולא ליד הגלגלים הקדמיים, דבר שיקל על המטפלים המסיעים ויתרום לשימוש עקבי יותר במעצרים רעיון ניהולי:
- ① ליצור מחסן כסאות יד שנייה לרכישה יחסית זולה עם שרות לתיקון ולהתאמה של הכסא לצרכים האישיים של הרוכש.

1.2 תת תחום: כיסאות גלגלים ממונעים

מניתוח התוכן עולה שהיעדר השימוש בכיסאות הממונעים מיוחס על ידי הצוות לקשיים של המטופלים.

בתי ספר: מוגבלות מוטוריות (גפיים עליונות) ומוגבלות קוגניטיביות
במעון יום: גילאים צעירים, ליקויים מוטורים וקוגניטיביים
מרכז יום טיפולי סיעודי: ליקויים קוגניטיביים
מרכז מזדקנים: אין צורך, ללא פרוט
מע"ש: אין צורך, המטופלים הולכים או מסתדרים עם כסא ידני

1.3 תת תחום: אביזרי הליכה

צרכים נוספים שעלו מניתוח תוכן של השאלונים ומקבוצות המיקוד
קושי של מטופלים שמתניידים בעזרת הליכון לפתוח דלתות, מה שהופך אותם ללא עצמאים בניידותם.

רעיונות לפיתוח עזרים שעלו מהשאלונים ומהקבוצות מיקוד

① הוספת סלסלה בקדמת ההליכון

1.4 תת תחום: מנופים

צרכים נוספים שעלו מניתוח תוכן של השאלונים ומקבוצות המיקוד

- קשיים עם רצועות הערסלים של המנופים

רעיונות לפיתוח עזרים שעלו מהשאלונים ומהקבוצות מיקוד

- ① התקנת מנופי תקרה בחדרי שינה, כיתות, חדרי החתלה ועוד
- ① להאריך את הזרועות של המנוף כך שניתן יהיה להוריד את המטופל באופן בטיחותי יותר במרכז המיטה/מזרון.

2 תחום: תקשורת ומחשבים

2.2 תת תחום: תקשורת חליפית תומכת (תת"ח)

צרכים נוספים שעלו מניתוח תוכן של השאלונים ומקבוצות המיקוד

- הנגשת לוחות התקשורת ואביזרי תת"ח למוגבלות פיזיות
- הנגשת לוחות התקשורת למטופלים בתנוחות שונות כגון שכיבה, עמידה וכו' ולא רק למנח של ישיבה.
- תחזוקה שוטפת של אביזרי התת"ח כעת בעייתית, והטיפול נופל בין הגורמים השונים

רעיונות לפיתוח עזרים שעלו מהשאלונים ומקבוצות מיקוד

- ① שימוש בחומרים עמידים יותר ללוחות תקשורת
- ① קיבוע של אביזרי התת"ח לשולחנות באופן יציב יותר
- ① בניית מעמדים למכשירי תת"ח לאפשר העמדתם בזוויות שונות
- ① יצירת שולחנות לכיסאות הגלגלים או שולחנות עם מעקים מוגבהים
- ① חשיפה של הצוות למוצרי תת"ח הקיימים בשוק. הצוותים המטפלים דווחו שהם נעזרים במגוון מצומצם של אפשרויות.

2.3 תת תחום: מחשבים ו/או טאבלטים

צרכים נוספים שעלו מניתוח תוכן של השאלונים ומקבוצות מיקוד

- הנגשת מסך ומקלדת המחשב לשימוש במנחים שונים כולל שכיבה ועמידה
- הנגשת והתאמת הטאבלטים והמחשבים הניידים, כולל הגנה על מכשיר מנפילה או שבירה, כך שיתאפשר להם להיות בשימוש יום יומי במסגרות הכיתתיות ולא רק לטיפול
- תחזוקה שוטפת של אביזרי התת"ח, כעת הטיפול נופל בין הגורמים השונים

רעיונות לפיתוח עזרים שעלו מהשאלונים ומקבוצות מיקוד

ביחס לתוכנות מחשב

① התאמת תוכנות מחשב לאוכלוסיה עם מוגבלויות שכליות וספציפית לאוכלוסיה

המתבגרת ולמטופלים כבדי ראייה

① הדרכת הצוותים באופן שוטף בשימוש בתוכנות מתאימות

ביחס לשמירה על המוצר

① חיבור מסגרת הגנה למסכים של המחשב להגן מפני ריור, מכות, מגע וכו'

ביחס להנגשה

① פיתוח מעמד למחשב עם מנגנון מתכוון אשר יאפשר התאמה של הגובה

והמרחק של המסך

① הנגשה של IPAD כולל הגנה מפני שבירה, חיבור לשלחן ועוד

① חשיפת הצוות לאפשרויות שונות לתפעול המחשב לאוכלוסיות מיוחדות כגון:

הפעלת המחשב על ידי תנועות עיניים, עכברים מותאמים, מסכי מגע שונים,

מתגים אלחוטיים ועוד

הערה כללית: מניתוח התוכן עולה שכדאי לבדוק בנפרד את השימוש בטבלטים ואת השימוש במחשבים.

3 תחום: תעסוקה

3.1 תת תחום: אביזרי עזר לתעסוקה

צרכים נוספים שעלו מניתוח תוכן של השאלונים וקבוצות המיקוד

- אביזרי מנייה מותאמים לצרכים אישיים או לעבודה שעדיין אין עבודה פתרון
- אביזרי עזר שמצד אחד יותאמו לצרכים אישיים ומצד שני יעזרו למספר רב של אנשים העובדים בעבודות שונות

רעיונות לפיתוח עזרים שעלו מהשאלונים ומהקבוצות מיקוד

① חשיפה לפתרונות הקיימים בשוק והדרכה

① התאמת מתגים אלחוטיים וקבועים

① יצירת שולחנות ניידים ומתכוונים עם אפשרות להתאמה אישית

4 תחום: פנאי

4.1 אביזרי פנאי / משחקים

4.2 תת תחום: אביזרים אלקטרוניים

צרכים נוספים שעלו מניתוח תוכן של השאלונים ובקבוצות מיקוד

ביחס להתאמה פיזית

- חיבור קבוע של מתגים ומשחקים
- התאמת המשחקים לשימוש בתנוחות שונות של המטופל
- התאמת משחקים לאנשים עם מוגבלות פיזית
- שמירה על ניקיון המשחקים בעקבות ריור והכנסה לפה במהלך השימוש

ביחס לתוכן המשחק

- פיתוח משחקים תואמים גיל (גם לפעילות אישית וגם לפעילות חברתית). הערה זו עלתה אצל מטפלים באוכלוסיית המתבגרים והמזדקנים

רעיונות לפיתוח עזרים שעלו מהשאלונים ומקבוצות המיקוד

ביחס לתוכן המשחק

- ① לבסס משחק תואם גיל למתבגרים בתחום מוזיקה
- ① ליצור אפשרות לגוון צלילים של משחקים קנויים אשר רובם מגיעים עם צליל או מנגינה קבועה, כדי להקל על הצוות המטפל אשר מתקשה לשמוע את אותם צלילים עוד ועוד, וכן לאפשר למטופלים לזהות משחקים על ידי הצליל שלהם.

4.4 תת תחום: תפעול טלוויזיה

צרכים נוספים שעלו מניתוח תוכן של השאלונים ובקבוצות מיקוד

- מניתוח התוכן עולה שהפעלת הטלוויזיה (על מנת לצפות בתוכניות או כדי להפעיל משחקים הנראים על מסך טלוויזיה) הינה פעילות רלוונטית ומשמעותית עבור מטופלים רבים אך אין עזרי הפעלה מתאימים.

4.5 תת תחום: מתקני חצר וכושר

צרכים נוספים שעלו מניתוח תוכן של השאלונים ובקבוצות מיקוד

- פיתוח מתקנים מתאימים למטופלים היושבים בכסא גלגלים
- התקנת עזרים בחצר המסייעים להעברת המטופל למתקנים באופן נוח ובטיחותי
- התאמת מתקנים מתאימים בפארקים בקהילה

יש לציין שבאופן כללי קיימת שאיפה במסגרות למציאה של אביזרי פנאי שיאפשרו ויעודדו הפעלה עצמית.

5 תחום: ADL

5.1 תת תחום: אביזרי עזר לאכילה

צרכים נוספים שעלו מניתוח תוכן של השאלונים וקבוצות המיקוד

- חשיפה והדרכה בנושא של אביזרי עזר לעודד אכילה עצמאית.
- פתרון להחלקת או נפילת צלחות מהשולחנות
- מניתוח התוכן עולה שהצוות המטפל משתמש במגוון מאד מצומצם של מוצרים שפותרים קושי זה והם מעוניינים להיחשף לאופציות נוספות

5.3 תת תחום: אביזרי עזר לשמירה על היגיינה אישית

צרכים נוספים שעלו מניתוח תוכן של השאלונים וקבוצות המיקוד

- צורך באביזרי תמיכה בזמן החתלה בעמידה
- צורך באביזר עזר שיעזור למטופלים להשאיר את הפה פתוח כדי לאפשר צחצוח שיניים באופן יעיל

5.4 תת תחום: שירותים

צרכים נוספים שעלו מניתוח תוכן של השאלונים וקבוצות המיקוד

- עזרה להנגשת השירותים באופן כללי כגון: התקנת תמיכות לאפשר עמידה בטוחה בשירותים ובנוסף הדרכה לפתור קשיים של מטופלים ספציפיים.

רעיונות לפיתוח עזרים שעלו מהשאלונים ומהקבוצות מיקוד

- ① פיתוח ו/או התקנת אביזרים לאפשר תפקוד בשירותים ללא צורך בתפעול ידני כגון: מתקן לייבוש ידיים, ברזים, מתקן סבון, ניאגרה אוטומטית ועוד.

5.5 תת תחום: התארגנות לשינה, לינה ויקיצה

רעיונות לפיתוח עזרים שעלו מהשאלונים ומהקבוצות מיקוד

- התאמת מערכת הפעלה לכיבוי האורות בחדר שינה

6 תחום: חירום

6.5 תת תחום: לחצני מצוקה

צרכים נוספים שעלו מניתוח תוכן של השאלונים וקבוצות המיקוד

חירום כללי

- צורך בחשיפה לעזרים הקיימים בתחום החירום וקבלת הדרכה בנושא.

ביחס ללחצני מצוקה

- התקנת לחצני מצוקה בכל החדרים במסגרת כולל חדרי שינה, כיתות, חדרי טיפול, ועוד

- מניתוח התוכן עולה שישנן מסגרות בהן לא קיימים לחצני מצוקה. במקרה של

מצב חירום הצוות מתקשר מהטלפון הממוקם בחדר למזכירות של המסגרת

הטיפולית.

ביחס לשירותם ומקלחות

- התאמת שירותים ומקלחות במרחבים המוגנים

- פתרון מתאים להחלפת חיתולים באופן ששומר על הפרטיות של המטופל:

- כשיוצאים מחוץ למסגרת לדוגמא: לטיולים,

- בבריכה הממוקמת במסגרת.

רעיונות לפיתוח עזרים שעלו מהשאלונים ומהקבוצות מיקוד

ביחס ללחצני המצוקה

① בחדרים גדולים רצוי להרכיב מספר לחצנים במספר מקומות בחדר

① התאמת מיקום וצורת הלחצנים עם התייחסות ספציפית לגובה, על מנת שתהיה נגישות

ללחצנים לצוות המטפל אך יחד עם זאת כשיש - צורך למנוע מהמטופלים ללחוץ לכאורה

ללא כוונה או הבנה למשמעות הלחיצה.

4.4 התרשמות מנחי קבוצות המיקוד

התרשמות לגבי אביזרי העזר היעילים ביותר עבור צוות המטפל

האביזרים הרצויים למטפלים הם אלו שמקלים על עומס העבודה שלהם וגם אלו המעודדים עצמאות חלקית או מלאה של האנשים עם מוגבלות שכלית התפתחותית. המטפלים נוטים להעדיף להשתמש בדרך ה"קלה" וה"מהירה" ביותר להשגת המטלה (אכילה, רחיצה, ביצוע מעברים....) ולכן הם ישתמשו יותר באביזר אשר עונה על קריטריונים אלו. בנוסף צוין שיש חשיבות גדולה שהמוצרים יהיו עמידים, קלים לתפעול וללא חלקים קטנים, בכדי למנוע תסכול מהמטופלים והצוות בעת השימוש בהם.

התרשמות מנחי הקבוצות לגבי חשיבות קבוצות המיקוד

במהלך קבוצות המיקוד ניכר היה למנחי הקבוצות שיש חשיבות רבה למפגש בין הדיספלינות השונות, מעבר להשגת המטרות שהוצבו. המפגש נתן במה לשיחה ערה בין אנשי המקצועות השונים שהעלה קשיים וגישות שונות של להתמודדות ואף אפשר בדיקה של פתרונות שונים שהועלו בפרספקטיבות מגוונות. בדיקה זו הבהירה שיש דרכים שונות לבחון את אותו אתגר שיכול לעיתים להוביל לפיתרון משמעותי ויעיל אף יותר. נוצרו גם תובנות בין אנשי הטיפול השונים לאתגרים של עמיתיהם לעבודה. המטפלים העלו בעיות והיו פתוחים ואף שמחו לקבל ייעוץ לפתרונות קונקרטיים ממנחי הקבוצה ועמיתיהם, בעיקר במפגש יעוץ.

יש לציין שעבור חלק מהרעיונות שהועלו על ידי הצוות, כבר קיימים פתרונות דומים בשוק אולם יתכן שהצוותים לא מכירים את המוצרים האלו או שהם לא עונים על הצרכים באופן מספק.

תגובה אישית מנחי קבוצת המיקוד לתהליך שנעשה בקבוצות המיקוד

במהלך קבוצת המיקוד הייתה אווירה טובה, שכללה הרגשה שכל הקבוצה, כולל המנחה הגיעו כדי לעבוד ביחד להשיג מטרה משותפת. מהתהליך מנחי הקבוצות למדו רבות על צרכים ואפשרויות לפיתוחים עתידיים. שיתוף הידע האישי של כל אדם בקבוצה, בין אם ידע מקצועי או ידע שנבע מתוך ניסיון, היה מפרה ויעיל.

חשוב לציין, שהתהליך שאותו עברו הנשאלים מהתצפית, דרך השאלון ועד לקבוצת המיקוד הביא אותם למסקנות הקשורות לאביזרים מתוך חשיבה הן לגבי מטופל ספציפי והן מערכתית.

5 דיון וניתוח

חלק זה, דיון וניתוח הנתונים, מתבסס על מכלול הממצאים – הכמותיים והאיכותניים כאחד. מטרת המחקר העיקרית הייתה לאתר, למפות ולאפיין את הצרכים ואת השימוש בטכנולוגיה מסיעת של אנשים עם מוגבלות שכלית התפתחותית כיום. לשם כך הוצבו מספר מטרות משניות למחקר והם: הקמת בסיס נתונים ממוקד על פי תחומי תפקוד של השימוש בטכנולוגיה מסיעת, הגדרת הצרכים והקשיים העיקריים אשר לא ניתן עליהם מענה מספק עד כה, ואיסוף ותיעוד רעיונות לפתרונות אשר עולים מתוך שיחות עם מטפלים באוכלוסיה במטרה לכוון לפיתוחים טכנולוגיים שימושיים בהמשך.

5.1 ייחודיות בשיטת המחקר

בשונה מהמחקר הנוכחי, רוב המחקרים בספרות המקצועית שנעשו בתחום של טכנולוגיה מסיעת ומוגבלות שכלית התפתחותית מתייחסים למוגבלות קלה עד בינונית, אוספים מידע מהלקוח ו/או בני משפחתו על פי שאלון או סקר, ובדרך כלל מתייחסים לצרכים של לקוחות הגרים במסגרת ביתית. לעומת זאת, המחקר הנוכחי דוגם ספקטרום רחב יותר של מוגבלות שכלית התפתחותית כולל מוגבלות שכלית התפתחותית קשה וכן פונה למטפלים ואנשי מקצוע לאיסוף מידע לגבי הצרכים של המטופלים שלהם.

בחלק 7: שיטות מחקר, הובהר שהמחקר הנוכחי הוא ייחודי בכך שהוא כולל בכלי המחקר תהליך של תצפית שקדם למילוי השאלון וקבוצת מיקוד לאחר מילוי השאלון. על פי דווח מנחי הקבוצות וכן על פי המידע העשיר שהתקבל מדפי התצפית (נספח 2) ניכר שהתצפית תרמה רבות לאיסוף המידע וסייעה ואף הרחיבה את מילוי השאלון. קבוצות המיקוד אפשרו העלאת רעיונות ופתרונות ממוקדים על ידי הצוות המטפל, תהליך המדגיש את החשיבות של השתתפות צוות מטפל בתהליך תכנון ובחירת האביזר. בנוסף, עצם איסוף המידע מהצוות המטפל, גילה צורך בהתאמת אביזרים לסייע לצוות, אשר לא עלה ממחקרים אחרים ועל כך נפרט בהמשך.

5.2 הדגשים מתוצאות המחקר

על רקע ההבדלים הללו, ניתן לראות שתוצאות המחקר הנוכחי במידה מסוימת תואמות את הספרות בתחום אך מגלות גם כיוונים והיבטים חדשים.

5.2.1 שימוש ומודעות גבוהה לאביזרי עזר בתחום הניידות

היעדר התייחסות לכיסאות גלגלים ממונעים

בספרות המקצועית, למרות הביקורת על מחסור בשימוש באביזרי עזר עם אנשים עם מוגבלות שכלית התפתחותית, יש תמונה חיובית יותר ביחס לשימוש באביזרי עזר בתחום של **ניידות** (Wehmeyer, 1995). במחקר הנוכחי, ניתן לראות שימוש רב באביזרי ניידות ומודעות גבוהה של הצוות המטפל לקשיים, צרכים ואפשרויות לפתרון בעיות בתחום. אך בולט היעדר התייחסות

לשימוש בכיסאות גלגלים ממונעים עבור האוכלוסייה עם מוגבלות שכלית התפתחותית. במדגם הנוכחי הייתה התייחסות מסוימת במסגרות בית הספר למטרת התנסות ותרגול בלבד. הספרות בשנים האחרונות מצביעה על הצלחות של אימון ושימוש בכיסאות גלגלים ממונעים באוכלוסייה של אנשים עם מוגבלות שכלית התפתחותית המכונים כסובלים מ profound cognitive disabilities (PCD). מדובר באוכלוסיית ילדים ואנשים עם קושי באחיזה ומניפולציה של חפצים, עם מעט מאד יכולות תקשורתיות, עם מעט מאד אינטראקציה עם חפצים בסביבה, ללא יכולת לטפל בעצמם, ואף מוגדרים עם IQ של 20 או מתחת, ובכל זאת מצליחים להגיע לרמה מסוימת של נידוד עצמי בכסא גלגלים ממונע על פי תוכנית אימון הדרגתית לאורך שנים (Nilsson, Eklund, Nyberg, & Thulesius, 2011).

5.2.2 המוקד לפיתוח AT: בתחום מחשבים ואביזרי תקשורת

במחקר הנוכחי הצוות המטפל העלה את הצורך להתמקד בפיתוח ושיפור טכנולוגיה מסייעת בתחום של מחשבים ואביזרי תקשורת. ספציפית הדרישה היא להנגיש טלפונים ואביזרי תקשורת נידדים וכן לאפשר לאנשים עם מוגבלות שכלית התפתחותית לנייד את המכשור ממקום למקום ובכך לאפשר שימוש לאורך היום במגוון פעילויות. החסר באביזרי תקשורת עומד בניגוד לאוכלוסייה הכללית בו הטלפון והמחשב הנייד מהווה חלק משמעותי של ההווי היום יומי והקשר בין אנשים. ממצאים אלו תומכים במחקר של Wehmeyer ושותפיו (2008) שהדגישו שהתחום של תקשורת, ובאופן ספציפי מחשבים נידדים וטלפונים חכמים, הינו תחום הטכנולוגיה היעילה ביותר עבור אנשים עם מוגבלות קוגניטיבית והומלץ על פיתוח AT בתחום זה (Wehmeyer et al., 2008). בנוסף, בספרות צוין שהאביזרים הקיימים בשוק היום לתקשורת ושימוש במחשבים, אינם מגויסים כראוי לטובת האוכלוסייה של אנשים עם מוגבלות שכלית התפתחותית למרות הפוטנציאל הטמון בהם (Wehmeyer et al., 2011).

היעדר שימוש במוצרים הקיימים מיוחס בספרות לחוסר מודעות של בני המשפחה וכן של נותני השירות לאפשרויות קיימות בשוק (Wehmeyer, 1998; Wehmeyer et al., 2011). במחקר הנוכחי הצוות המטפל הביע צורך להיחשף למוצרים הקיימים ודווח על שימוש במגוון מצמצם של אפשרויות לאביזרי עזר לתקשורת ומחשבים.

5.2.3 סיכום עיקרי הצרכים לפיתוח אביזרי עזר

עיקרי הצרכים לאביזרי עזר שעלו בסקר בתחומים השונים מסוכמים בטבלה 3. כפי שניתן לראות מהטבלה, הצרכים מתחלקים לשני סוגים:

- א. אביזרים אשר מטרתם ייעול העבודה של המטפלים בטיפול באנשים עם מוגבלות שכלית התפתחותית
- ב. אביזרים לייעול התפקוד של אנשים עם מוגבלות שכלית התפתחותית

א. אביזרים אשר מטרתם ייעול הטיפול באנשים עם מוגבלות שכלית התפתחותית

הצורך לייעול עבודת המטפלים התייחס בעיקר לקשיים בתחזוקת האביזרים הקיימים וכן בצורך של המטפלים לקבל יותר מידע לגבי מוצרים הקיימים בשוק. ניתן להבין מכך שהצוות המטפל רואה את תפקידו כמתווך, המאפשר לאנשים עם מוגבלות שכלית התפתחותית תפקוד מסוים, אך התיווך ניתן לביצוע לא רק כאשר אביזרי העזר בנויים ונגישים מבחינה ארגונומית אלא רק כאשר האביזרים מתוחזקים היטב – זאת אומרת פועלים באופן תקין, טעונים, ומוכנים לשימוש. בסקר עלה שלקויים בתחזוקת המוצרים יכול להשפיע בכל התחומים לדוגמא, בביצוע מעברים ושימוש במנפים (תחום ניידות), בתקשורת שימוש מכשירי תת"ח (תחום תקשורת), ובמשחקים אלקטרוניים (תחום פנאי) ועוד.

בנוסף הצוות המטפל דווח על הצורך להיחשף לאביזרי עזר הקיימים על מנת להרחיב את היריעה ולאפשר התאמות אישיות יותר. נושא זה עלה בכל התחומים אך בלט במיוחד בתחום של תקשורת ומחשבים בהם הצוות דווח על שגרתיות בהתאמת אביזרים ושימוש חוזר באותם המוצרים, למרות שידוע להם שהקיימים הרבה פתרונות בשוק.

ב. אביזרים לייעול התפקוד של אנשים עם מוגבלות שכלית התפתחותית

הצורך להתאמת אביזרים קיימים כדי לאפשר תפקוד מסוים, בלט במספר תת נושאים שנקרא כאן **"תומכי אביזרים"**. במונח "תומכי אביזרים" הכוונה לבסיס, משטח או כל דבר שהוא אינו האביזר עצמו אלא יכול לאפשר לאביזר להיות שימושי או ההפך יכול להפוך את המוצר הכי מותאם ללא יעיל כלל. הצורך ב"תומכי אביזרים" עלה לאורך רוב תחומי התפקוד, כפי שניתן לראות בטבלה 3. דוגמאות לכך הם הצורך לקבע אביזרים למשטחי עבודה ושולחנות מותאמים שיתמכו בעבודה ובאביזרי התקשורת והפנאי.

בנוסף, עלה הקושי ב**ניוד אביזרי עזר** ממקום למקום וכן הצורך להנגיש את שימוש באביזרים במנחים שונים, לדוגמא לאפשר שימוש באביזרי תת"ח גם בשכיבה במטה והעברת אביזר התת"ח תוך כדי שימוש בהליכון. אין "תומך אביזר" מתאים בעת ניוד בעזרת הליכון או בעת שכיבה במטה מה שהופך את אביזר העזר ללא שימושי. קשיים אלו מדגישים את הצורך לחשוב על התאמת האביזר באופן רחב יותר בהתייחס גם ל"תומכי האביזרים" כדי לאפשר שימוש באביזרים הקיימים והנבנים לאורך כל היום ובמגוון מצבי תפקוד.

5.3 סיכום כללי של השימוש ושביעות הרצון ממוצרים קיימים במוסדות

מעבר לסיכום של תוצאות המפורט לפי תחומי התפקוד בחלק 6: הממצאים, בטבלה 3 מופיע סיכום כללי של השימוש ושביעות הרצון מאביזרי העזר. להלן הדגשים עיקריים של שביעות רצון ושימוש באביזרים העולים מהמחקר.

- מעבר לתחומים האחרים, יש שימוש רב מאד באביזרים בתחום של ניידות. יחד עם המודעות והשימוש הרב באביזרים בתחום זה, שביעות הרצון מהאביזרים הינה בינונית ובהחלט מעידה על מקום לשיפור.
- שימוש רב במחשבים מצביע על המקום המרכזי שמחשבים מתחילים לתפוס בחיים של אנשים עם מוגבלות שכלית התפתחותית, אם כי שביעות הרצון מההתאמה של המחשבים והאבזור שלהם לאוכלוסיה הינה בינונית בלבד. בולטת גם שביעות הרצון בינונית-נמוכה מאביזרים בתחום של פנאי (ומשחק), תחום אשר ככל הנראה חופף לשימוש במחשבים, טאבלטים ומשחקים אלקטרוניים, ומדגיש שוב את הצורך להתערבות בהתאמת האביזרים אלו לאוכלוסיה.
- בולט השימוש הרב במנופים עם שביעות רצון רבה. יחד עם זאת, צוין שיש קושי במקומות אחסון מתאימים של המנופים דבר אשר הופך את האביזר השימושי הזה לפחות זמין ומונע מהצוות ליהנות מהשימוש מהם עוד יותר.
- המחקר גילה שהתחום של מצבי חירום מקבל מעט התייחסות מבחינת התאמות ואבזור. עצם העלאת שאלות ודיון בנושא, הבהיר לצוות שאכן יש צורך ליותר מעורבות בתחום זה.
- יש תחומים אשר ניתן לראות שההתייחסות לצורך התאמת אביזרים היה בקשר לקבוצות גיל מסוימות. לדוגמא, אצל גילאי הפעוטות ובית הספר ניכר יותר שימוש ב: מתגים להפעלת אביזרי פנאי ותקשורת, לוחות תת"ח, וכיסאות גלגלים המותאמים באופן אישי מאשר אצל האוכלוסיות המבוגרות יותר. לעומת זאת השימוש בטלפונים ניידים ובמנופים לביצוע מעברים קיים יותר אצל האוכלוסייה המבוגרת מאשר אצל גילאי בית ספר, למרות שהצורך עלה בקבוצות גם המסגרות המטפלים הגילאים צעירים יותר. כדאי לברר האם השוני בשימוש מוצדק ומתאים או שראוי להתאים אביזרים על פי הצורך ורמת הקושי.

טבלה 3: סיכום צרכים שעלו לאורך הניתוח של כל תחומי התפקיד

צרכים		התאמות לייעול עבודת המטפלים				התאמת עזרים לאנשים עם מוגבלויות שכלית התפתחותית			
		תחזוקה				התאמת האביזר			
תחום	סיכום כללי שימוש שביעות רצון	אחסון כללי של מוצרים	ייעול אפשרות לטעינה	שמירה על תקינות המוצר מהרס	לגבי מוצרים מתאימים הקיימים בשוק	לאפשר קיבוע למשטחים	לשימוש במנחים שונים	לניוד חפצים אישיים	להתאים שולחנות ומשטחי עבודה
ניידות	שימוש: רבה מאד ש. רצון: בינוני מנופים:רבה	✓	✓ (ממונעים)	✓	✓			✓	✓
תקשורת ומחשבים	שימוש: בינוני ש. רצון: תת"ח: בינוני מחשבים: רב			✓	✓	✓	✓	✓	✓
תעסוקה	שימוש: בינוני ש. רצון: בינוני			✓	✓	✓ צורך שעלה במסגרות מע"ש			✓
פנאי	שימוש: בינוני ש.רצון: בינוני-נמוך		✓	✓		✓	✓	✓	✓
ADL	שימוש: בינוני ש. רצון: בינוני				✓	✓			
חירום	שימוש: כמעט ואין				✓				

6 סיכום המלצות ומסקנות

מבחינה תיאורטית, המחקר הנוכחי תורם למקם את העשייה במדינה ישראל היום בתוך השיח של AT עבור אנשים עם מוגבלות שכלית התפתחותית. מעבר לכך, המחקר מעלה צרכים רבים בתחום של AT אשר מצביעים על הצורך לייעל את התהליך של התאמת אביזרי עזר על מנת שהם יהיו אפקטיביים יותר עבור הלקוח והמטפל בו. בנוסף, המחקר ממחיש את היתרון של הסתכלות רב תחומית – אנשי טכנולוגיה ופיתוח מוצרים יחד עם הצוות המטפל והצוות המקצועי – בתהליך של איתור צרכים והתאמת אביזרי עזר.

להלן מספר המלצות יישומיות שצמחו מתוך המחקר במטרה למקד את המשך העבודה בתחום של טכנולוגיה מסייעת עבור אנשים עם מוגבלות שכלית התפתחותית.

- מינוי צוות מייעץ פנימי או חיצוני לכל מוסד, בהתאם למשאבים של המוסד, שמטרתו לייעל את ההערכה, הביצוע והמעקב אחר השימוש ב AT במוסדות השונים בארץ. להלן מספר הנחיות בסיסיות להנחות לצוות המייעץ:

- קיום מפגשי צוות רב תחומי במסגרת להעלות קשיים ולעידוד חשיבה מערכתית
- ביצוע תצפיות על הקושי הדורש התערבות
- שימוש בהערכה להתאמת אביזרי עזר המבוסס תצפית על פי מודל מקצועי קיים ומוכר בתחום, לדוגמא: SETT
- מתן יעוץ, על פי ההערכה, לגבי מוצרים הקיימים ו/או המלצה לפיתוח מוצר ייחודי בהתאם לצרכים.
- ניהול מעקב אחר ההתאמות ותוכניות השימוש בהם על פי מודל מקצועי מוכר בתחום

- כפועל יוצא ממפגשי הייעוץ, מומלץ בהמשך לקיים מפגשים בין אנשי צוות מקצועי ומטפל במסגרות דומות על מנת לאפשר שיתוף של רעיונות ופתרונות שנמצאו.

- בעקבות הצורך של הצוות המטפל להיחשף למגוון רחב יותר של אביזרים הקיימים בשוק ועל מנת להתאים אביזרים לצרכים האישיים, מומלץ המשך פיתוח מערכת התומכת החלטה בשם ה-OSCAR. מחקר שבוצע בתמיכת קרן שלם השנה הראה שה-OSCAR סייע למטפלים להתאים עכבר או מחליף עכבר למחשב על ידי שליפת מידע רלוונטי ממאגר המידע אשר התאים לפרטים של תיאור מקרה (שרויאר, וייס, וקופליק, 2013). על סמך הממצאים של המחקר הנוכחי וכן על פי מחקרים אחרים בתחום, מומלץ המשך פיתוח מאגר ה-OSCAR בתחום של אביזרי תקשורת ומחשוב כולל טלפונים חכמים ואמצעי תת"ח.

- המחקר הנוכחי היה מצומצם מבחינת מסגרות הדגימה עם פריסה רחבה של שאלות בתחומי התפקוד רבים. כדי לקבל תמונה מובהקת יותר, מומלץ לבצע מחקר המשך בפורמט דומה – מבוסס תצפית, שאלון, וקבוצות מיקוד, אך בהרכב גדול יותר מבחינת המסגרות המשתתפות. יש צורך לצמצם את ההיקף של השאלון שיתמקד בתחומים ספציפיים יותר לאור תוצאות במחקר הנוכחי, ולשקול איסוף מידע במקרים רלוונטיים מהמשפחות ומהאנשים עצמם. כדי ליעל את מחקר ההמשך יש לדאוג לאיש קשר מחויב לפרויקט בכל מסגרת משתתפת. בנוסף, באופן ספציפי מומלץ:
  - ביצוע סקר צרכים יסודי עבור תחום מצבי חירום במטרה לברר נושא חשוב זה לעומק
  - ביורר יסודי של השימוש בכיסאות גלגלים ממונעים על ידי אוכלוסיה זו אשר מקבל מקום מכובד היום בספרות ובעשייה בשטח לעומת תוצאות המחקר הנוכחי.
  - הרצת פרויקט פיילוט במטרה לשפר את הטיפול והתחזוקה באביזרי עזר. הפרויקט ירוץ במספר מסגרות, יפעל על פי פרוטוקול מוגדר, ויהיה במעקב.
  - הרצת פרויקט פיילוט חד שנתי, במטרה להגביר את החשיפה של המסגרות לאביזרי עזר ופיתוח פיתרונות נקודתיים, במספר מסגרות תוך כדי שמירה על פרוטוקול מוגדר ובחינה של השינויים המתרחשים במסגרת במהלך אותה שנה.
- מעבר להמלצות לפיתוח אביזרים בתחומים השונים המופיעות בגוף העבודה, מומלץ באופן כללי מתן התייחסות רצינית ל"תומכי אביזרים" הכוללת חשיבה מחודשת של שולחנות לכיסאות גלגלים ומשטחים למשחק ופנאי.

7 פורום/רשימת אנשי מקצוע והשטח להצגת המחקר

אנו מעוניינים להציג את המידע מהמחקר הנוכחי בכנסים הבאים: הכנס השנתי של האגף לטיפול באדם עם מוגבלות שכלית התפתחותית של הרווחה, הכנס של העמותה לריפוי בעיסוק, והכנס לרפואה פיזיקאלית ושיקום, ולפרסם מאמרים בנושא בכתבי עת הבאים: IJOT של העמותה לריפוי בעיסוק, ו Journal of Special Education Technology Practice. בנוסף, ניתן יהיה לפרסם בכנסים וכתבי עת מתחום העיצוב.

- Carey, A.C. Friedman M.G., & Bryen D.N. (2005). Use of electronic technologies by people with intellectual disabilities. *Mental Retardation*, 43, 322-333.
- Cole, E. (1999). Cognitive prosthetics: An overview to a method of treatment. *NeuroRehabilitation*, 12, 39–51.
- Edyburn, D.L. (2001). Models, theories, and frameworks: contributions to understanding special education technology. *Special Education Technology Practice*, 16-24.
- Kemp, C. E., Hourcade, J.J., & Parette, H.P. (2000). Building an initial information base: assistive technology funding resources for school- aged students with disabilities. *Journal of Special Education Technology*, 15, 15-24.
- Lo Presti, E.F., Milhailidis, A., & Kirsch N. (2004). Assistive technology for cognitive rehabilitation: state of the art, *Neuropsychological Rehabilitation*, 14, 5-39.
- Nilsson, L., Eklund M., Nyberg, P., & Thulesius, H. (2011). Driving to learn in a powered wheelchair: the process of learning joystick use in people with profound cognitive disabilities. *The American Journal of Occupational Therapy*, 65 (6), 652-660.
- Parette H. P. JR & Vanbiervliet A. (1992) Tentative findings of a study of the technology needs and use patterns of persons with mental retardation. *Journal of Intellectual Disabilities Research*, 36, 7-27.
- Realon, R.E., Favell, F.E., & Dayvault, K.A. (1988). Evaluation the use of adaptive leisure materials on the engagement of persons who are profoundly multiply handicapped, *Education and Training in Mental Retardation*, 23, 228-237.
- Schalock, R.L. & Luckasson, R. (2004). American association on mental retardation's definition, classification, and system of supports and its relation to international trends and issues in the field of intellectual disabilities. *Journal of Policy and Practice in Intellectual Disabilities*, 1 (3-4), 136-146.
- Scherer, M. J. (Ed.) (2002). *Assistive technology: Matching device and consumer for successful rehabilitation*. Washington, DC: American Psychological Association.
- Veryzer, R. W., & de Mozota, B. B. (2005). The impact of user-oriented design on new product development: an examination of fundamental relationships. *Product Innovation Management*, 22, 128-143.
- Wallace, J. F., Flippo, K. F., Barcus, J. M., & Behrmann, M. M. (1995). Legislative foundation of assistive technology policy in the United States. In K. F. Flippo, K. J.

- Inge, & J. M. Barcus (Eds.), *Assistive technology: A resource for school, work and community* (pp. 3-22). Baltimore: Brookes.
- Wehmeyer, M.L. (1998). National survey of the use of assistive technology by adults with mental retardation. *Mental Retardation*, 36, 44-51.
- Wehmeyer, M.L., Palmer, S.B., Smith, S.J., Davies, D., & Stock, S. (2008). The efficacy of technology use by people with intellectual disabilities: a single –subject design meta-analysis. *Journal of Special Education Technology*, 23, 21-30.
- Wehmeyer, M.L., Palmer, S.B., Davies, D., & Stock, S. (2011).
The role of technology use by a person with intellectual or developmental disabilities as a family support. *Rivista di Studi Familiari*, 2, 90-99.

שידלובקסי-פרס, י', ופרבר, ט'. (2003). מודל יישומי להטמעת שימוש במחשב בקרב אוכלוסיה עם מוגבלויות, כתב עת ישראלי לריפוי בעיסוק, 12, H134-H125.

שרויאר, נ', וייס, ת', וקופליק, צ'. (2013). יעילות השימוש של מטפלים במערכת תומכת החלטה בעת התאמת טכנולוגיה מסייעת, ספריית קרן שלם. הורד מהאתר <http://www.kshalem.org.il/pages/ViewArticles>.

לויטה ברנשטיין, ס', וסויה, ר'. (2011). הקשר בין תפיסת איכות החיים של אנשים עם פיגור שכלי לבין מסגרת הדיור שלהם, ספריית קרן שלם. הורד מהאתר <http://www.kshalem.org.il/pages/ViewArticles>.

9 נספחי המחקר

נספח 1: טופס הסכמה

טופס

הסכמה מדעת להשתתפות בניסוי שאינו רפואי בבני אדם, לצרכי מחקר

מספר הבקשה בוועדת האתיקה : _____

אני החתום מטה:

שם פרטי ומשפחה:	
מס' תעודת זהות:	
כתובת:	מיקוד:

(א) מצהיר/ה בזה כי קיבלתי מידע מפורט לגבי המחקר ולאחר קבלת מידע זה אני מסכים/ה להשתתף במחקר כמפורט במסמך זה.

(ב) מצהיר/ה בזה כי הוסבר לי על- ידי:

שם החוקר/חוקר המשנה המסביר: דר נעמי פרזיגר, גב מעיין כהנא

(1) כי החוקר הראשי הוא/היא פרופ נעמי כץ

(2) כי המחקר נערך בנושא:

סקר לאיתור ולאפיון צרכים לצורך פיתוח אביזרי עזר מיוחדים לשיפור תפקודם של

אנשים עם מוגבלות שכלית התפתחותית

(3) כי אני חופשי/ה לבחור שלא להשתתף במחקר, וכי אני חופשי/ה להפסיק בכל עת השתתפותי במחקר, כל זאת מבלי לפגוע במעמדי במקום העבודה ובקבלת שירות מהגופים החוקרים.

(4) כי מובטח שזהותי האישית תשמר סודית על ידי כל העוסקים והמעורבים במחקר ולא תפורסם בכל פרסום כולל בפרסומים מדעיים.

(5) כי במקרה של מילוי שאלון – אני רשאי/ת שלא לענות על כל השאלות שבשאלון או על חלק

מהן.

(ג) הנני מצהיר/ה כי נמסר לי מידע מפורט בע"פ ובכתב בהתאם לאמור במבוא ובמסמכים המצורפים לכתב הסכמתי זה על המחקר לרבות הפרטים כדלקמן:-
(1) מטרות: זיהוי צרכים וקשיים בתחום של השימוש בטכנולוגיה מסייעת אצל מטופלים עם מוגבלות שכלית התפתחותית

(2) הנדרש מהמשתתף במסגרת המחקר:

המשתתף יתבקש לזהות קשיים או צרכים בתחום של שימוש בטכנולוגיה מסייעת אצל מטופלים במוסד בו הוא עובד על פי תצפית מובנית לאורך שבוע שלם. לאחר מכן, המשתתף ימלא שאלון קצר אשר יתייחס לנקודות העיקריות של תצפית. בהמשך,

המשתתף ייקח חלק בקבוצת מיקוד יחד עם עוד אנשי צוות מאותו מוסד. קבוצת המיקוד תארוך כשעה וחצי עד שעתיים.

(3) אי-הנוחות העלולה להיגרם:

אין

(ד) הנני מצהיר/ה בזה כי הסכמתי הנ"ל נתתי מרצוני החופשי וכי הבינתי את כל האמור לעיל. כמו כן קיבלתי עותק של טופס ההסכמה מדעת ואת דף המידע המצורף לטופס זה (אם קיים).

ידוע לי כי בכל שאלה הקשורה למחקר אוכל לפנות אל דר נעמי פרדיגר או גב מעיין כהנא.

שם המשתתף/ת במחקר	חתימת המשתתף/ת במחקר	תאריך

הצהרת החוקר/חוקר המשנה:

שם החוקר/חוקר המשנה שהסביר:	חתימתו	תאריך

1. את המידע בסעיף ג' ניתן לפרט בדף מידע נפרד שיצורף לטופס זה.

כל חומר המחקר (שאלונים, קלטות, תוכנות מחשב וכו') ישמרו בארכיב של הקריה האקדמית אונו למשך מספר השנים שנקבע בחוק ולאחר מכן יושמד ולא יעשה בו שימוש לכל צורך אחר.

תצפית שבועית

- שבוע טוב, מסמך זה נבנה כדי להקל ולמקד את הנקודות לתצפית מקדימה למילוי השאלון.
- אנא, צרף/י מסמך זה לשאלון, בכדי שנוכל להעמיק את התובנות שלנו לגבי הצרכים השונים במסגרת.
- ❖ במידה וישנו סעיף בו קיימים אביזרים הרלוונטיים למסגרת – אך אינם קיימים בה, נשמח להארות והערות בנושא.
- ❖ בשאלון תישאלו בכל אחד מהתחומים ביחס לשימוש/התאמה לאוכלוסיה/ניוד/שמירה על שלמות/אחסון/בטיחות/תחזוקה – אנא תנו דעתכם ביחס לנושאים אלו בתצפית.

הארות והערות	נקודות קושי ותסכול (מטפל ומטופל)	קריטריון	
		כסאות גלגלים ידניים (שימוש / אחסון)	ניידות כסאות גלגלים ידניים וממונעים, מנפים ועזרי איזור.
		כיסאות גלגלים ממונעים (שימוש /אחסון/טעינה)	
		הליכונים (שימוש אחסון)	
		מנפים (שימוש / אחסון)	
		ניוד חפצים אישיים בזמן שימוש בהליכונים או כסאות גלגלים	
		אחסון כסאות גלגלים והליכונים בזמן נסיעה	
		עזרים לאיתור מטופלים	
		אביזרי תת"ח (שימוש/ ניוד /תחזוקה /טעינה)	תקשורת ומחשבים תקשורת חלופית ותומכת (ומחשבים)
		במחשבים (שימוש / תחזוקה / טעינה)	
		אי-פד (שימוש / תחזוקה / טעינה)	
		התאמות חומרה (עכבר, מקלדת ועוד)	
		התאמות תוכנה (הפעלה עצמאית)	
		טלפונים (שימוש / תחזוקה)	
		טלפונים ניידים (שימוש / תחזוקה / טעינה)	

תעסוקה	התאמת שולחנות, כסאות, תאורה, אביזרי מיון	סביבת העבודה (התאמה לצרכי האוכלוסייה / בטיחות)		
	אביזרי מיון, מנייה ואריזה (תפעול / התאמה ליכולות האוכלוסייה / שמירה על שלמות)			
	במתגים (תפעול / התאמה לאוכלוסיה / תחזוקה)			
	אחסון ציוד אישי (תפעול / התאמה לאוכלוסיה / תחזוקה)			
	אביזרים לניהול והנהלות עם כסף (תפעול / התאמה לאוכלוסיה)			
פנאי	אביזרי פנאי (לדוגמא: משחקי שולחן) (שימוש / תחזוקה / התאמה לאוכלוסיה)			
	אביזרי פנאי אלקטרוניים (לדוגמא: wii) (שימוש / תחזוקה / התאמה לאוכלוסיה)			
	טלוויזיה (הפעלה עצמית, שמירה על שלמות)			
	מתקני חצר (שימוש / תחזוקה / התאמה לאוכלוסיה)			
	מתקני כושר (שימוש / תחזוקה / התאמה לאוכלוסיה)			
ADL - אכילה.	אכילה עצמית (תפעול, התאמה לאוכלוסיה, תחזוקה)			
	האכלה ע"י מטפל (תפעול, תמיכה בעבודת המטפל)			
ADL - הלבשה	התלבשות עצמאית (תפעול, התאמה לאוכלוסיה, תחזוקה)			
	הלבשה ע"י מטפל (תפעול, תמיכה בעבודת המטפל)			
ADL - היגיינה	התקלחות עצמאית (תפעול, התאמה לאוכלוסיה, תחזוקה)			
	צחצוח שיניים עצמאי (תפעול, התאמה לאוכלוסיה, תחזוקה)			
	צחצוח שיניים ע"י מטפל (תפעול, תמיכה בעבודת המטפל)			

ADL - שיהותם	היגיינה באזורים אינטימיים (תפעול, התאמה לאוכלוסיה, תחזוקה)	
	עצמאות בשירותים (תפעול, התאמה לאוכלוסיה, תחזוקה)	
	הליכה לשירותים מחוץ למסגרת (אירוח וטיולים)	
ADL - שיה ויקיעה	התארגנות עצמאית לשנה (כניסה למיטה, התכסות ועוד) (תפעול, התאמה לאוכלוסיה, תחזוקה)	
	התנהלות עצמאית בלילה (התכסות, הרמת כרית ועוד) (תפעול, התאמה לאוכלוסיה, תחזוקה)	
	יקיעה עצמאית (שעון מעורר, מתג אור, קימה מהמיטה) (תפעול, התאמה לאוכלוסיה, תחזוקה)	
	שירותים במרחב המוגן (התאמה אוכלוסיה)	
חרום	מקלחות במרחב המוגן (התאמה אוכלוסיה)	
	אביזרים חילוף (התאמה אוכלוסיה, תחזוקה)	
	לחצני חרום (תפעול, התאמה אוכלוסיה, תחזוקה)	

הקדמה לשאלון למטפל

שלום רב

אנו מודים לכם מראש על נכונותכם להשתתף במחקר הנוכחי ולמלא את השאלון שלפניכם. המחקר נערך ע"י עמותת מילב"ת והקריה האקדמית אונו. מטרת המחקר הינה לזהות צרכים וקשיים בתחום של שימוש בטכנולוגיה מסייעת אצל מבוגרים וילדים עם מוגבלות שכלית. המחקר יאפשר למקד פיתוח פתרונות טכנולוגיים מתאימים עבור אנשים עם מוגבלות שכלית.

את השאלון יש למלא רק בתום שבוע של תצפיות. השאלון בנוי מתחומים [לדוגמא: ניידות] ותתי תחומים. במידה ותחום לא רלוונטי יש לעבור לתת תחום הבא [מפורט בגוף השאלון]. בבקשה הקפידו למלא את כל חלקי השאלון הרלוונטיים. השאלון כולל גם שאלות פתוחות, לשאלות אלו חשיבות רבה, בבקשה השיבו גם לשאלות אלו. **השאלון מתייחס אך ורק להתרשמותכם (לא להתרשמות של אחרים) ואך ורק למסגרת הספציפית בה אתם ממלאים את השאלון (לא למסגרות אחרות שאתם עובדים בהם).**

התשובות ישמשו כבסיס לדיון בקבוצת המיקוד שיערך בהמשך וייתן הזדמנות לפרט ולהבין דברים לעומקם.

תודה על נכונותכם להשתתף במחקר ולענות על השאלון.
ניתן לפנות אלינו עם כל שאלה לגבי המחקר בכלל והשאלון בפרט.
בברכה,

שם: מעין כהנא (עמותת מילב"ת) טלפון 052-6333571
שם: נעמי פרזיגר (הקריה האקדמית אונו) טלפון 052-8609599

**שימוש בטכנולוגיה מסייעת:
שאלון למטפל המקצועי**

1. תחום: אביזרי עזר לניידות

1.1 תת תחום: כיסאות גלגלים ידניים

1.1.1 האם קיימים במסגרת כסאות גלגלים ידניים? □ כן □ לא, אנא פרט מדוע לא [ולאחר מכן עבור לתת תחום כסאות גלגלים ממונעים]:

כסאות גלגלים ידניים	רבה מאד 5	רבה 4	בינוני 3	מועט 2	כלל לא 1	לא רלוונטי
1.1.2 באיזו מידה הכיסאות בשימוש	⑤	④	③	②	①	□
1.1.3 האם יש מקומות אחסון מותאמים לכיסאות	⑤	④	③	②	①	□
1.1.4 באיזה מידה קיימת אפשרות לניוד חפצים אישיים בעת שימוש בכיסא גלגלים	⑤	④	③	②	①	□
1.1.5 באיזה מידה המשתמשים שומרים על שלמות ותקינות הכיסאות (נדנוד, התעסקות עם חלקים וכו')	⑤	④	③	②	①	□
1.1.6 מה רמת שביעות הרצון מהכיסאות הידניים	⑤	④	③	②	①	□

1.2 תת תחום: כיסאות גלגלים ממונעים

1.2.1 האם קיימים במסגרת כסאות גלגלים ממונעים? □ כן □ לא, אנא פרט מדוע לא [ולאחר מכן עבור לתת תחום אביזרי הליכה]:

כסאות גלגלים ממונעים	רבה מאד 5	רבה 4	בינוני 3	מועט 2	כלל לא 1	לא רלוונטי
1.2.2 באיזו מידה הכיסאות בשימוש	⑤	④	③	②	①	□
1.2.3 מהי רמת שביעות הרצון מפתרונות הטעינה	⑤	④	③	②	①	□
1.2.4 האם יש מקומות אחסון מותאמים לכיסאות	⑤	④	③	②	①	□
1.2.5 באיזה מידה קיימים אביזרים לניוד חפצים בעת שימוש בכיסא גלגלים	⑤	④	③	②	①	□
1.2.6 מה רמת שביעות הרצון מהכיסאות הממונעים	⑤	④	③	②	①	□

1.2.7 לדעתך, **ביחס לכיסאות גלגלים** ואביזרי הנלווה, מה רצוי לשנות / לשפר?
(לדוגמא: תחזוקה, בטיחות, מעצורים, קשירה, קיבוע הכיסא בהסעות)

1.3 תת תחום: אביזרי הליכה (כגון הליכונים, קביים)

1.3.1 האם קיימים במסגרת אביזרי עזר הליכה? ☐ כן ☐ לא, אנא פרט מדוע לא [ולאחר מכן עבור לתת תחום מנופים]:

אביזרי הליכה	רבה מאד 5	רבה 4	בינוני 3	מועט 2	כלל לא 1	לא רלוונט י
1.3.2 באיזו מידה אביזרי הליכה בשימוש	⑤	④	③	②	①	☐
1.3.3 האם יש מקומות אחסון מותאמים לאביזרי ההליכה	⑤	④	③	②	①	☐
1.3.4 באיזה מידה קיימת אפשרות לניוד חפצים בעת שימוש באביזרי ההליכה	⑤	④	③	②	①	☐
1.3.5 באיזו מידה המשתמשים שומרים על שלמות ותקינות אביזרי ההליכה	⑤	④	③	②	①	☐
1.3.6 מה רמת שביעות הרצון מאביזרי ההליכה	⑤	④	③	②	①	☐

1.3.7 לדעתך, **ביחס לאביזרי הליכה** ואביזרי הנלווה, מה רצוי לשנות/לשפר.
(לדוגמא: תחזוקה, בטיחות וכו')

1.4 תת תחום: מנופים

1.4.1 האם קיימים במסגרת מנופים? □ כן □ לא, אנא פרט מדוע לא [ולאחר מכן עבור לתת תחום אביזרי איתור]:

מנופים	רבה מאד 5	רבה 4	בינוני 3	מועט 2	כלל לא 1	לא רלוונטי
1.4.2 באיזו מידה המנופים בשימוש	⑤	④	③	②	①	□
1.4.3 מהי רמת שביעות הרצון מפתרונות הטעינה	⑤	④	③	②	①	□
1.4.4 האם יש מקומות אחסון מותאמים למנופים ולערסלים	⑤	④	③	②	①	□
1.4.5 מה רמת שביעות הרצון מהמנופים	⑤	④	③	②	①	□

1.4.6 לדעתך, ביחס למנופים ובאביזרי הנלווה, מה רצוי לשנות / לשפר. (לדוגמא: תחזוקה, בטיחות המטפל והמטופל וכו')

1.5 תת תחום: אביזרי איתור

1.5.1 האם קיימים אביזרים המאפשרים איתור מטופלים ברחבי המסגרת? □ כן □ לא, אנא פרט מדוע לא

1.5.2 האם קיימים אביזרים המאפשרים למטופלים התמצאות במרחב (Wayfinding devices)? □ כן □ לא, אנא פרט מדוע לא [ולאחר מכן עבור לתחום תקשורת ומחשבים]:

1.5.3 לדעתך, ביחס לאביזרי איתור, לפתח / לשנות / לשפר. (דוגמא: תחזוקה, בטיחות, וכו')

---

2. תחום: תקשורת ומחשבים

2.1 תת תחום: טלפונים

2.1.1 האם קיים במסגרת טלפון קווי לשימוש המטופלים? ☐ כן ☐ לא, במידה ולא, אנא פרט מדוע לא:

2.1.2 האם יש מטופלים המשתמשים בטלפון נייד? ☐ כן ☐ לא, אנא פרט מדוע לא

במידה ובמסגרת המטופלים אינם משתמשים בטלפונים מכל סוג עבור לתת תחום: תקשורת חליפית תומכת

טלפונים	רבה מאד 5	רבה 4	בינוני 3	מועט 2	כלל לא 1	לא רלוונט י
2.1.3 באיזה מידה הטלפון בשימוש על ידי המטופלים	⑤	④	③	②	①	☐
2.1.4 האם המכשיר הקיים, מאפשר תפעול עצמאי של המשתמש (אחיזה, הקלדה)	⑤	④	③	②	①	☐
2.1.5 באיזה מידה קיימת אפשרות לניוד הטלפון	⑤	④	③	②	①	☐
2.1.6 באיזה מידה המשתמשים שומרים על שלמות ותקינות הטלפון (זריקה, דפיקה, ריור, וכו')	⑤	④	③	②	①	☐
2.1.7 מהי רמת שביעות הרצון מפתרונות הטעינה של הטלפונים הניידים	⑤	④	③	②	①	☐

2.1.8 לדעתך, ביחס לטלפונים קווים וניידים, מה רצוי לשנות/לשפר.

2.2 תת תחום: תקשורת חליפית תומכת (תת"ח)

2.2.1 האם קיימים במסגרת אביזרי תקשורת חליפית תומכת (לוחות תקשורת, פלט קולי, ועוד)?
☐ כן ☐ לא, אנא פרט מדוע לא [ולאחר מכן עבור לתת תחום מחשבים]

אביזרי תקשורת חליפית תומכת (תת"ח)	רבה מאד 5	רבה 4	בינוני 3	מועט 2	כלל לא 1	לא רלוונטי
2.2.2 באיזו מידה אביזרי תת"ח בשימוש	⑤	④	③	②	①	☐
2.2.3 באיזה מידה קיימת אפשרות לניוד אביזרי תת"ח	⑤	④	③	②	①	☐
2.2.4 באיזה מידה המשתמשים שומרים על שלמות ותקינות אביזרי תת"ח (זריקה, דפיקה, וכו')	⑤	④	③	②	①	☐
2.2.5 באיזו מידה אביזרי תת"ח עונים על הצרכים של המטופלים	⑤	④	③	②	①	☐

2.2.6 לדעתך, ביחס לאביזרי תקשורת חלופית תומכת, מה רצוי לשנות/לשפר.
 (לדוגמא: התאמה לשימוש במנחים שונים, טעינה, יציבות, וכו')

2.3 תת תחום: מחשבים ו/או אי-פד

2.3.1 האם קיימים במסגרת מחשבים המותאמים לשימוש האוכלוסייה? □ כן □ לא, אנא פרט מדוע לא [ולאחר מכן עבור לתחום תעסוקה]:

האם ישנם מטופלים המשתמשים במחשב אישי? □ כן □ לא

מחשבים ו/או אי-פד	רבה מאד 5	רבה 4	בינוני 3	מועט 2	כלל לא 1	לא רלוונטי
2.3.2. באיזו מידה המחשבים בשימוש במסגרת	⑤	④	③	②	①	□
2.3.3 באיזה מידה קיימים אביזרים המאפשרים ניווד מחשב האישי	⑤	④	③	②	①	□
2.3.4 מהי רמת שביעות הרצון מפתרונות הטעינה	⑤	④	③	②	①	□
2.3.5 מהי רמת שביעות הרצון מההתאמות של העכבר/המסך/המקלדת	⑤	④	③	②	①	□
2.3.6 מהי רמת שביעות הרצון מהתאמת תוכנות המחשב לאוכלוסייה.	⑤	④	③	②	①	□
2.3.7 באיזה מידה ההנחיות/ההוראות המילוליות בתוכנות ברורות לאוכלוסייה	⑤	④	③	②	①	□
2.3.8 באיזו מידה המשתמשים שומרים על שלמות ותקינות המחשבים והאביזרים הנלווים (זריקה, דפיקה, ריור, וכו')	⑤	④	③	②	①	□

2.3.9 לדעתך, מה רצוי לשנות / לשפר ביחס לאביזרי עזר למחשב ו/או אי-פד. (לדוגמא: תחזוקה, בטיחות וכו')

---

3. תחום: תעסוקה

3.1 תת תחום: אביזרי עזר לתעסוקה

3.1.1. האם קיימים במסגרת התעסוקת אביזרי עזר להתאמת סביבת התעסוקה/העבודה?
☐ כן ☐ לא, אנא פרט מדוע לא [ולאחר מכן עבור לתחום אביזרים לפעילויות פנאי]:

אביזרי עזר לתעסוקה	רבה מאד 5	רבה 4	בינוני 3	מועט 2	כלל לא 1	לא רלוונט 0
3.1.2. באיזה מידה ישנו שימוש בשולחנות מותאמים	⑤	④	③	②	①	☐
3.1.3. באיזה מידה השולחנות נותנים מענה לצרכי המשתמשים	⑤	④	③	②	①	☐
3.1.4. באיזה מידה ישנו שימוש בכיסאות מותאמים	⑤	④	③	②	①	☐
3.1.5. באיזה מידה הכיסאות נותנים מענה לצרכי המשתמשים	⑤	④	③	②	①	☐
3.1.6. באיזו מידה המשתמשים שומרים על שלמות ותקינות השולחנות והכיסאות	⑤	④	③	②	①	☐
3.1.7. באיזה מידה ישנו שימוש בתאורה מותאמת	⑤	④	③	②	①	☐
3.1.8. מה רמת שביעות רצון מהפתרונות התאורה	⑤	④	③	②	①	☐
3.1.9. באיזה מידה נמצאים אביזרי מיון ו/או מנייה בשימוש	⑤	④	③	②	①	☐
3.1.10. באיזה מידה אביזרי מיון ו/או מנייה נותנים מענה לצרכי המשתמשים	⑤	④	③	②	①	☐
3.1.11. באיזו מידה המשתמשים שומרים על שלמות ותקינות אביזרי המיון ו/או המנייה	⑤	④	③	②	①	☐
3.1.12. באיזה מידה אביזרי אריזה בשימוש	⑤	④	③	②	①	☐
3.1.13. באיזה מידה אביזרי האריזה נותנים מענה לצרכי המשתמשים	⑤	④	③	②	①	☐
3.1.14. באיזו מידה המשתמשים שומרים על שלמות ותקינות אביזרי האריזה	⑤	④	③	②	①	☐
3.1.15. באיזה מידה ישנו שימוש במתגים	⑤	④	③	②	①	☐
3.1.16. מה רמת שביעות הרצון מפתרונות המיתוג הקיימים	⑤	④	③	②	①	☐

3.1.17 לדעתך, מה רצוי לשנות/לשפר ביחס לאביזרי עזר בתחום התעסוקה .
(לדוגמא: בטיחות, התאמות, מנגנון כוונון וכו')

3.2 תת תחום:אביזרי עזר לאחסון לפריטים אישיים

3.2.1 האם קיימים במסגרת התעסוקת אביזרי אחסון לצידוד ופריטים אישיים? ☐ כן ☐ לא במידה ולא, אנא פרט מדוע לא: [ולאחר מכן עבור לתת תחום עזרים לשימוש בכסף]:

אביזרי עזר לאחסון לפריטים אישיים	רבה מאד 5	רבה 4	בינוני 3	מועט 2	כלל לא 1	לא רלוונטי
3.2.2 באיזה מידה האביזרים מותאמים לצרכים הפיסיים של העובדים בתעסוקה	⑤	④	③	②	①	☐
3.2.3 באיזה מידה מקומות האחסון מסומנים באופן ברור עבור אוכלוסיית המטופלים	⑤	④	③	②	①	☐

3.3 תת תחום: עזרים לשימוש בכסף

3.3.1 האם קיימים במסגרת התעסוקת עזרים לשימוש בכסף? ☐ כן ☐ לא, אנא פרט מדוע לא [ולאחר מכן עבור לתחום פנאי]:

עזרים לשימוש בכסף	רבה מאד 5	רבה 4	בינוני 3	מועט 2	כלל לא 1	לא רלוונטי
3.3.2 באיזה מידה העזרים לשימוש בכסף בשימוש	⑤	④	③	②	①	☐
3.3.3 באיזה מידה העזרים מותאמים לצרכים הפיסיים של המשתמשים	⑤	④	③	②	①	☐
3.3.4 באיזה מידה העזרים מותאמים ליכולות הקוגניטיות של המשתמשים	⑤	④	③	②	①	☐

3.3.5 לדעתך, מה רצוי לשנות/לשפר ביחס לעזרים לשימוש בכסף.
(לדוגמא: בטיחות, התאמות, וכו')

---

4. תחום: פנאי

4.1 תת תחום: אביזרי פנאי / ומשחקים

4.1.1 האם קיימים במסגרת אביזרי פנאי / ומשחקים מותאמים לאוכלוסיה? □ כן □ במידה ולא, אנא פרט מדוע לא: [ולאחר מכן עבור לתת תחום: מתקני חצר וכושר]:

אביזרי פנאי/משחקים	רבה מאד 5	רבה 4	בינוני 3	מועט 2	כלל לא 1	לא רלוונט י
4.2 אביזרים אלקטרוניים						
4.2.1 באיזה מידה ישנו שימוש באביזרים אלקטרוניים לפנאי/משחק	⑤	④	③	②	①	□
4.2.2 מה רמת שביעת הרצון מאביזרים האלקטרוניים בתחום הפנאי / משחק	⑤	④	③	②	①	□
4.2.3 באיזו מידה המשתמשים שומרים על שלמות ותקינות אבזרי פנאי/משחקים אלקטרוניים (זריקה, דפיקות, ריור, וכו')	⑤	④	③	②	①	□
4.2.4 מהי רמת שביעות הרצון מפתרונות הטעינה של אבזרי פנאי/משחקים אלקטרוניים	⑤	④	③	②	①	□
4.3 אביזרים שאינם אלקטרוניים						
4.3.1 באיזה מידה ישנו שימוש באביזרי פנאי/משחק המאפשרים הפעלה עצמאית	⑤	④	③	②	①	□
4.3.2 מה רמת שביעות הרצון מהפתרונות המאפשרים הפעלה עצמאית של האביזרים	⑤	④	③	②	①	□
4.3.3 באיזה מידה ישנו שימוש באביזרי פנאי/משחק לפעילות משותפת עם המטפל	⑤	④	③	②	①	□
4.3.4 מה רמת שביעת הרצון מאביזרי הפנאי / משחק לפעילות משותפת עם המטפל	⑤	④	③	②	①	□
4.3.5 באיזו מידה המשתמשים שומרים על שלמות ותקינות אבזרי פנאי/משחקים (זריקה, דפיקות, וכו')	⑤	④	③	②	①	□
4.4 תפעול טלוויזיה						
4.4.1 באיזה מידה ישנו שימוש בעזרים להפעלה עצמאית של הטלוויזיה	⑤	④	③	②	①	□
4.4.2 מה רמת שביעת הרצון מהעזרים להפעלת הטלוויזיה.	⑤	④	③	②	①	□
4.4.3 באיזו מידה המשתמשים שומרים על שלמות ותקינות אביזרי השליטה בטלוויזיה (זריקה, דפיקה)	⑤	④	③	②	①	□

4.1.2 לדעתך, **ביחס לאביזרי פנאי/משחק**, מה רצוי לפתח / לשנות / לשפר.
(לדוגמא: בטיחות, התאמות, התאמה לאוכלוסיה, וכו')

4.5 תת תחום: מתקני חצר וכושר

4.5.1 האם קיימים במסגרת מתקני חצר? ☐ כן ☐ לא, אנא פרט מדוע לא

4.5.2 האם קיימים במסגרת מתקני כושר? ☐ כן ☐ לא, אנא פרט מדוע לא [ולאחר מכן עבור לתחום ADL]:

מתקני חצר וכושר	רבה מאד 5	רבה 4	בינוני 3	מועט 2	כלל לא 1	לא רלוונט י
4.5.3 באיזה מידה ישנו שימוש במתקני חצר לפעילות פנאי	⑤	④	③	②	①	☐
4.5.4 מה רמת שביעת הרצון ממתקני חצר לפעילות פנאי	⑤	④	③	②	①	☐
4.5.5 באיזו מידה המשתמשים שומרים על שלמות ותקינות מתקני החצר	⑤	④	③	②	①	☐
4.5.6 באיזה מידה ישנו שימוש במתקני כושר	⑤	④	③	②	①	☐
4.5.7 מה רמת שביעת הרצון מהתאמת המכשירים לאוכלוסיה	⑤	④	③	②	①	☐
4.5.8 באיזו מידה המשתמשים שומרים על שלמות ותקינות מתקני הכושר	⑤	④	③	②	①	☐

4.5.9 לדעתך, מה רצוי לשנות/לשפר **ביחס למתקני חצר ומתקני כושר**.
(לדוגמא: בטיחות, התאמות, טעינה וכו')

---

5. תחום: ADL

5.1 תת תחום: אכילה

5.1.1 האם קיימים אביזרי עזר המעודדים אכילה עצמאית? ☐ כן ☐ במידה ולא, אנא פרט מדוע לא: _____

5.1.2 האם קיימים אביזרים המסייעים למטפלים בהאכלה? ☐ כן ☐ במידה ולא, אנא פרט מדוע לא: _____

5.1.3 האם קיימים אביזרים המסייעים למטפלים בחלוקת המזון? ☐ כן ☐ במידה ולא, אנא פרט מדוע לא: _____

במידה ובמסגרת אין שימוש באביזרי עזר לאכילה או להאכלה עבור לתת תחום הלבשה.

אביזרי עזר לעידוד אכילה עצמאית	רבה מאד 5	רבה 4	בינוני 3	מועט 2	כלל לא 1	לא רלוונטי
5.1.4 באיזה מידה ישנו שימוש בצלחות מותאמות לאוכלוסיה	⑤	④	③	②	①	☐
5.1.5 מה רמת שביעת הרצון מהתאמת הצלחות	⑤	④	③	②	①	☐
5.1.6 באיזה מידה ישנו שימוש בכוסות מותאמות לאוכלוסיה	⑤	④	③	②	①	☐
5.1.7 מה רמת שביעת הרצון מהתאמת הכוסות	⑤	④	③	②	①	☐
5.1.8 באיזה מידה ישנו שימוש בסכום מותאם לאוכלוסיה	⑤	④	③	②	①	☐
5.1.9 מה רמת שביעת הרצון מהתאמת הסכום	⑤	④	③	②	①	☐
5.1.10 באיזה מידה המשתמשים שומרים על שלמות ותקינות אביזרי האכילה (זריקה, דפיקה, נשיכה וכו')	⑤	④	③	②	①	☐
אביזרי עזר להאכלה ע"י מטפל						
5.1.11 באיזו מידה נמצאים אביזרי עזר להאכלה בשימוש	⑤	④	③	②	①	☐
5.1.12 באיזו מידה אביזרים אלו מקילים על העומס של הצוות המטפל	⑤	④	③	②	①	☐

5.1.13 לדעתך, ביחס לאביזרי עזר לאכילה ו/או האכלה, מה רצוי לשנות/לשפר: (לדוגמא: בטיחות, התאמות, וכו')

5.2 תת תחום: הלבשה

5.2.1 האם קיימים אביזרי עזר המעודדים עצמאות בלבוש (גורב גרביים, מלביש מכנסיים, ועוד)?
☐ כן ☐ לא פרט מדוע לא [ולאחר מכן עבור לתת תחום היגיינה]:

אביזרי עזר להתלבשות	רבה מאד 5	רבה 4	בינוני 3	מועט 2	כלל לא 1	לא רלוונטי
5.2.2 באיזה מידה ישנו שימוש באביזרים המעודדים עצמאות בלבוש	⑤	④	③	②	①	☐
5.2.3 מה רמת שביעת הרצון מאביזרים אלו	⑤	④	③	②	①	☐
5.2.4 באיזה מידה המשתמשים שומרים על שלמות ותקינות אביזרי הלבוש (זריקה, דפיקה, נשיכה וכו')	⑤	④	③	②	①	☐

5.2.5 לדעתך, **ביחס לאביזרי עזר להתלבשות**, מה רצוי לשנות/לשפר: (לדוגמא: בטיחות, התאמות, וכו')

5.3 תת תחום: היגיינה

5.3.1 האם קיימים אביזרים המסייעים בשמירה עצמאית על בריאות הפה? ☐ כן ☐ לא, אלא פרט מדוע לא

5.3.2 האם קיימים אביזרים המעודדים עצמאות בקילוח? ☐ כן ☐ לא, אלא פרט מדוע לא

5.3.3 האם קיימים אביזרים המסייעים למטפלים בעת קילוח? ☐ כן ☐ לא, אלא פרט מדוע לא [ולאחר מכן עבור לתת תחום שירותים]:

אביזרי עזר למקלחת ולניקיון אישי	רבה מאד 5	רבה 4	בינוני 3	מועט 2	כלל לא 1	לא רלוונטי
5.3.4 באיזו מידה אביזרי עזר לניקיון אישי בשימוש	⑤	④	③	②	①	☐
5.3.5 באיזו מידה אביזרים מעודדים עצמאות בשמירה על ניקיון הגוף	⑤	④	③	②	①	☐
5.3.6 באיזו מידה אביזרים מעודדים עצמאות בשמירה על ניקיון הפה	⑤	④	③	②	①	☐
5.3.7 באיזה מידה ישנו שימוש באביזרים המעודדים עצמאות במקלחת	⑤	④	③	②	①	☐
5.3.8 מה רמת שביעת הרצון מאביזרים אלו	⑤	④	③	②	①	☐

☐	①	②	③	④	⑤	5.3.9 באיזה מידה המשתמשים שומרים על שלמות ותקינות אביזרי ההיגיינה (זריקה, דפיקה, נשיכה)
						אביזרי עזר לקילוח
☐	①	②	③	④	⑤	5.3.10 באיזו מידה אביזרי עזר לקילוח בשימוש
☐	①	②	③	④	⑤	5.3.11 באיזו מידה אביזרים אלו מקילים על הצוות המקלח

5.3.12 לדעתך, מה רצוי לשנות/לשפר ביחס לאביזרי עזר לניקיון אישי ו/או לעזור לצוות המקלח. (לדוגמא: בטיחות, התאמות, וכו')

5.4 תת תחום: שירותים

5.4.1 האם קיימים אביזרים המעודדים עצמאות חלקית או מלאה בשירותים? ☐ כן ☐ לא, אנה פרט מדוע לא [ולאחר מכן עבור לתת תחום שינה, לינה ויקיצה]:

שירותים	רבה מאד 5	רבה 4	בינוני 3	מועט 2	כלל לא 1	לא רלוונטי
5.4.2 באיזה מידה ישנו שימוש באביזרים המסייעים לשמירה על היגיינה באזורים אינטימיים	⑤	④	③	②	①	☐
5.4.3 מה רמת שביעת הרצון מאביזרים אלו	⑤	④	③	②	①	☐
5.4.4 באיזה מידה ישנו שימוש באביזרים המעודדים עצמאות בשירותים	⑤	④	③	②	①	☐
5.4.5 מה רמת שביעת הרצון מאביזרים אלו	⑤	④	③	②	①	☐
5.4.6 באיזה מידה ישנו שימוש באביזרים המותאמים לשימוש מחוץ למסגרת (אירוח וטיולים)	⑤	④	③	②	①	☐
5.4.7 מה רמת שביעת הרצון מאביזרים אלו	⑤	④	③	②	①	☐

5.4.8 לדעתך, ביחס לאביזרי עזר לשירותים מה רצוי לשנות/לשפר. (לדוגמא: בטיחות, התאמות, וכו')

5.5. תת תחום: התארגנות לשינה, לינה ויקיצה

5.5.1 האם קיימים אביזרים המסייעים התארגנות לשינה, לינה ויקיצה? □ כן □ לא, בבקשה פרט מדוע לא [ולאחר מכן עבור לתחום חירום]:

שינה, לינה ויקיצה	רבה מאד 5	רבה 4	בינוני 3	מועט 2	כלל לא 1	לא רלוונט י
5.5.2 באיזה מידה ישנו שימוש באביזרים המסייעים להתארגנות עצמאית לשינה (כניסה למיטה, התכסות וכו')	⑤	④	③	②	①	□
5.5.3 מה רמת שביעת הרצון מאביזרים אלו	⑤	④	③	②	①	□
5.5.4 באיזה מידה ישנו שימוש באביזרים המסייעים להתנהלות עצמאית בלילה (התכסות, הרמת כרית, וכו')	⑤	④	③	②	①	□
5.5.5 מה רמת שביעת הרצון מאביזרים אלו	⑤	④	③	②	①	□
5.5.6 באיזה מידה ישנו שימוש באביזרים המסייעים להתארגנות עצמאית ליקיצה (שעון מעורר מותאם, מתג הדלקת אור מותאם וכו')	⑤	④	③	②	①	□
5.5.7 מה רמת שביעת הרצון מאביזרים אלו	⑤	④	③	②	①	□

5.5.8 לדעתך, ביחס לאביזרי עזר ללינה, שינה ויקיצה מה רצוי לשנות/לשפר. (דוגמא: בטיחות, התאמות, וכו')

---

6. תחום: חירום

6.1 האם קיימים במרחב המוגן **שירותים מותאמים** לצרכי האוכלוסייה? ☐ כן ☐ במידה ולא, אנא פרט מדוע לא:

6.2 האם קיימים במרחב המוגן **מקלחות מותאמות** לצרכי האוכלוסייה? ☐ כן ☐ במידה ולא, אנא פרט מדוע לא:

6.3 האם קיימים במרחב המוגן **משחקים ואביזרי פנאי** מותאמים לאוכלוסייה? ☐ כן ☐ במידה ולא, אנא פרט מדוע לא:

6.4 האם קיימים במקום **אביזרי חילוף** מתאימים לאוכלוסייה? ☐ כן ☐ במידה ולא, אנא פרט מדוע לא:

6.5 האם קיימים במקום **לחצני מצוקה** מתאימים לאוכלוסייה? ☐ כן ☐ במידה ולא, אנא פרט מדוע לא: [ולאחר מכן עבור לסעיף האחרון רקע כללי]:

לחצני מצוקה	רבה מאד 5	רבה 4	בינוני 3	מועט 2	כלל לא 1	לא רלוונט י
6.5.1 מה רמת שביעות הרצון מהתאמות הלחצנים עבור האוכלוסייה	⑤	④	③	②	①	☐
6.5.2 מה רמת שביעות הרצון מנוחיות השימוש בלחצנים עבור האוכלוסייה	⑤	④	③	②	①	☐

6.5.3 לדעתך, מה רצוי לשנות/לשפר/לפתח **ביחס ללחצני מצוקה**.

---

7. רקע כללי:

7.1 תאריך ביצוע השאלון: _____

7.2 מקצוע: _____

7.3 שם המסגרת הטיפול: _____

7.4 שנות ניסיון במקצוע: _____

7.5 שנות ותק במסגרת הנוכחית: _____

תודה על נכונותכם להשתתף במחקר ולענות על השאלון.

נספח 4: מידע איכותני מפורט לפי מסגרות

מעון יום שיקומי, "אור", צ'יימס, מודיעין

מידע נוסף שהתקבל		החומר שהועלה בשאלון	מה לשנות ולשפר
מקבוצת המיקוד	מהתצפית		
	- הליכונים- להוציא מההליכון דורש הרמה לגובה וזה מקשה על הביצוע- אפשרות לפתוח את המנשא שעליו יושב תקל על הוצאה והכנסת ילד מהכסא - אין מקום אחסון - הליכונים - קושי בנייד חפצים אישיים בזמן ההליכה	- הליכונים וקביים: קיימים מכשירים (לדוגמא: gait trainer) שקשה להכניס ולהוציא את הילד מהם - קיימים מכשירים שקשה לנייד אותם בגלל הגובה - קשיי תחזוקה ואחסון	אביזרי הליכה
• כיסוי לאיפד	- נייד פלט קולי ומחשב תקשורת בזמן הליכה בהליכון - נפילת מכסה של פלט קולי - בטרייה נגמרת מהר, לכן מכשיר לא זמין	• חסרות התאמות לאוכלוסיה	ביחס לאביזרי עזר למחשב ו/או אי-פד
• המחשב מאוד כבד	- מחשב תקשורת הוא מסורבל וכבד - אופציות מתאימות להנגשת איי פד - יש רק אייפד אחד	- מניעת נפילות - נייד של המכשירים - צורך בהטענה לזמן ארוך יותר - אפשרות שימוש במנחים שונים	תת"ח
<u>משחקים אלקטרוניים-</u> - סוללות נגמרות מהר - רוצים לתת לילדים תעסוקה עצמאית- - אבל משחקים יקרים ורגישים	- פנאי- שמיעת מוזיקה ב MP - אין מספיק משחקים מותאמים - קיימים מעט משחקים אלקטרוניים - מתקני החצר נדרשים תיווך המטפלת	- משחקים עדינים ונהרסים בקלות. - בטריות נגמרות מהר מאוד	פנאי
- צלחות זזות, פתרונות הקיימים אינם מספקים - הצלחות שקיימות בשוק עם הקליפס שמחבר לקצה השולחן לא מחולקת וזה מפריע	- זקוקים לרוב לעזרה של המטפלת - קושי בשמירה על היגיינה - חסרים אביזרי עזר של אכילה עצמית		ביחס לאביזרי אכילה או האכלה
	מתחיל להיות קושי בהרמת הילדים כדי להלביש אותם		אביזרי עזר ללבוש
	צחצוח שיניים: זקוקים לעזרה של המטפלת, קושי עם ילדים עם טונוס מוגבר, קושי לפתוח להם את הפה ולא נעים להם הפה		היגיינה

מעון יום שיקומי מש"ל, לוד

מידע נוסף שהתקבל		החומר שהועלה בשאלון	מה לשנות ולשפר
מקבוצת המיקוד	מהתצפית		
• רצוי משחק צמוד להליכון	• קושי בעיצוב ישבן ו/או גו בהליכון • צורך בגירוי מול הילד לעודד הליכה		הליכונים
	• צורך במנופים לילדים הסיעודיים, אך יקרים, תופסים מקום, קשיי אחסון, נדרש זמן רב לניידם		מנופים
	• בעיה מהותית שאין לה פיתרון וחשוב למצוא		ניוד חפצים אישיים בהליכונים וכ"ג
	• שימוש בביג מק מועדף על ידי הצוות • קשיי תחזוקה	• לוחות תקשורת נוספים • שימוש בטאלרה- לוח תקשורת אלקטרוני המשמיע מילים • לוחות צריכים להיות זמינים יותר לצוות ולילד אחסון ושליפה • קשיים בהתאמת אייפד למטופל	תת"ח
• בטריות נגמרות מהר • צורך ביותר ידע של קלינאיות התקשורת בשילוב מחשב בטיפול	<u>אייפד</u> • צורך במעמד מעל שולחן לעמידון\כסא כדי שיהיה מתואם לילד. • בשימוש בעיקר ע"י צוות הפארא רפואי לילדים עם קשיי ראייה • התאמות חומרה: יש חומרה אך לא תמיד יש בה שימוש בגלל הצוות והזמן	• תוכנות נוספות המותאמות לאוכלוסיה • התאמות גובה ומרחק על פי צרכי המטפל • צריך פתרון לילדים עם ריור יתר בזמן שימוש באייפד	תקשורת ומחשבים
		• צורך בהתאמת שולחנות וכסאות • אפשרות לשים מתג במקומות שונים	תעסוקה

• יש צורך במרחק בטיחות של הנדנדה בחצר		• התאמה לאוכלוסיה מוגבלת • צורך בהתאמות- הפעלה ע"י מתג • ערכות מותאמות לשמירת חלקי המשחק - החלקים הולכים לאיבוד • צורך בהתאמה והדרכה לגיל הרך של אביזרי משחק מותאמים - משחקי חצר וכושר: • צורך בבטיחות רבה במתקנים לצורך מניעת נפילות - מעקים וכו' • הוספת נדנדות מותאמות • להגדיל את המגוון המתקנים • מרחב גדול יותר בין אחד לשני על פי התקן	פנאי
• ילדים מעיפים צלחות • קושי להשיג כפות מיוחדות		• הוספת כלי אוכל מותאמים להתאמה מרבית לכל ילד • צלחות נמוכות נדבקות • מגוון של סכו"מים	אביזרי אכילה/ האכלה
	• הלבשה: אביזרי עזר מותאמים, כמו מעקה.		ADL
	• צורך בתמיכות שיאפשרו עמידה וצחצוח עצמאי		רחצה צחצוח שיניים

הארכת יום בית ספרי, על"ה בני ברק

מידע נוסף שהתקבל		חומר שהועלה	מה לשנות ולשפר
מקבוצת המיקוד	מהתצפית	בשאלון	
	• מקום קבוע לכסא של כל ילד • תג עם שם של הילד על כל כסא • בהסעות שולחנות לא קשורים היטב • קשיי הטענה בכסא הממונע <u>מתגי ראש</u> • יקרים • התאמה למצבים של שליטת ראש חלקית	• צורך בשולחן המחובר לכסא שזז • הצידה בעת הצורך • מעצורים מתקלקלים לעיתים קרובות כ"ג ממונעים: • קיים רק כסא אחד • תחזוקת הכסא יקרה	כ"ג
	• מקום אחסון קבוע • צורך במקום לתליית תיק • קושי להכניס לרכב פרטי <u>עמידון:</u> • שולחן מתכוונן לעמידון.	• צורך בקיבוע מכונת הנשמה, גסטרו על ההליכון • צורך בהוספת רצועות חיצוניות • צורך בריפוד שאפשר להוריד ולכבס (הליכון מסגרת) • צורך בפתרון לירידה ממעקות	אביזרי הליכה
		• רצוי ממונעים • בכיתות עדיף מנוף על מסילה • קושי בניוד מטופלים כבדים • צורך ביותר מנופים • קושי באחסון מנוף גדול • בגלל אחסון רחוק חוסר זמינות • חוסר במנופי שבת • קושי בתמרון המנוף	מנופים
• אין זמינות של תת"חים למטופלים • שימוש בתמונות PCS • ופלט קולי בלבד	• שימוש בעיקר בפלט קולי פשוט • BigMac, Step by step • תחזוקה בעייתית	• צורך בשולחן מקובע במצב שכיבה • נטייה לבלאי מהיר • צורך בהדרכת הצוות לשימוש באביזרים חדשים	תת"ח
		• מנח שיאפשר התחלה והפסקת פעולה נשלטת • קשיי יציבות של התת"ח • עבור לקות ראייה- צורך בתמונות גדולות מסרבול ומכביד על האביזר	
• תיווך לילד • בלאי של עכברים ומקלדות • ריור על האביזרים • עכבר אלחוטי 75		• פתרון להגנת חוטי חשמל שילדים לא ינתקו • הנגשת מסך מחשב לשולחן כ"ג • צורך בעכבר אלחוטי, חיבור למתג • מתג אלחוטי מוקשח	אביזרי עזר למחשב ו/או אי-פד

• תוכנות מתאימות לילדים עם לקות ראייה • תכנית מתאימה לילדים עם פיגור עמוק • נגישות בישיבה בכסא ובעמידון • מסך מגע שאפשר להגיע אליו מהמיטה		• הניתן לחיבור למתג • מתג אלחוטי מוקשה • איתור תוכנה לנעילת שולחן עבודה • אפשרות להשהיית לחיצת מקשים כד שהמחשב לא יגיב ללחיצה ממושכת.
• התאמת אביזרי מנייה/שקילה לאריזה כך ששקית נשלף מיד אחרי הוצאה של שקית	• מתג ראש מקובע בכיסא • בלאי למתגים • שולחנות ניידים שמתאימים לכיסאות	• אריזה לתעסוקה
• קיבוע שולחנות • משחקים חברתיים מותאמים • פיתוח אביזרים בטיחותיים לכלכלת בית יותר גדולים המופעלים ע"י מתג • טעינה חשמלית, חסרים שקעים קרובים • התאמת משחק לפי רמת סיכון, • חיבור משחק לשולחן ביציבות • כיבוי אוטומטי של מסכים • משחקים מותאמים (משחקים המופעלים ע"י מתג, מוזיקה) • עמידות בפני רוק • צמודים ומאוחסנים על כסא גלגלים • <u>הצמדת מתג:</u> • מתג יד לשולחן • מתג ראש לכרית ראש	• אפשרות הפעלה עצמית של הטלוויזיה • <u>משחקים</u> • אפשרות לגוון מנגינות במשחק • עמידים לזריקות • בטריות -נגמרות מהר • אפשרות להניח ולקבע ליד ילד שוכב • אפשרות להצמיד לשולחן באופן זמני • מקום למתקני חצר	• פנאי
• כפיות מתואמות • גסטרוסטום: שליפה עצמית של הפג / משיכת צינורות	• אפשרות להצמדת צלחת לשולחן	• אביזרי אכילה/האכלה
• צורך באביזר המונע החלקה של ידי המטפל • סכנת החלקה - מים מרטיבים את המטפל • הנגשה של הציוד • מזרן הרחצה מחליק בעת רחצה בעיקר עם סבון		• היגיינה
	• קושי בצחצוח שיניים עקב ספסיות בפה • קשירה למברשת שיניים • לאפשר צחצוח עצמאי • ילדים שמצחצחים לבד: הצחצוח לא יעיל • כשמטפל מצחצח הילד מתנגד דוחף וסוגר את	• ADL

	הפה • לבוש: קושי בהלבשת חולצה • התאמות מתג לילדים שיוכלו להדליק ולכבות לבד את האור		
	• אין מרחב מוגן		חרום

הארכת יום בית ספר 'אגם', רעננה

מה לשנות ולשפר		החומר שהועלה	מידע נוסף שהתקבל
מהשאלון		מהתצפית	מקבוצת המיקוד
כ"ג ידני		• צורך במקומות אחסון	
אביזרי הליכה		• מקומות אחסון מותאמים • צורך בסלסלה על הליכוני הבוגרים	• קושי למטפלים לפתוח את הדלת בזמן הסעת כ"ג (סגירה אוטומטית)
איתור		• מתרגלים התמצאות באופן מוחשי	
הליכונים		• ניווד חפצים בזמן שימוש בהליכון כ"ג גלגלים • שיסובבו לכל הכיוונים ולא רק קדימה ואחורה	• אין מקומות שניתן לתלות על ההליכון • למתניידים באופן עצמאי קשה לפתוח דלת • אחסון כ"ג בזמן נסיעה- נדרש מאמץ וזמן לקפל את ההליכון וכ"ג
מנופים		• מנוף נייד- קושי להכניס ולהוציא מתחת למזרון • יותר תמיכה לראש • החלפת מנוף ידני במנוף תקרה חשמלי • מנופים ניידים מותאמים להרמה ממזרון אחסון	• מומלץ להגביה את רגלי המנוף ולהאריך את זרוע המנוף כדי שניתן יהיה להוריד את התלמיד למרכז המזרון • השולחן קטן מידי עבור תלמידים • צורך בשולחן שאפשר להגדיל ולהקטין
תת"ח		• מספר כרטיסים רב כדי לענות על שאלה פשוטה • אפשרות לשנות תכנים בקלות בהתאם לשיעור הנלמד • שהמכשיר יהיה יותר יציב לתלמידים תנועות לא רצוניות הגורמות לפלט הקולי לפול	• משחקים מותאמים לתלמידים שיכולים ללכת • תנועות בלתי נשלטות גורמות לפלט הקולי לפול שימוש בפלט קולי עם תיווך פיזי ומילולי של המטפל – קושי להרים ראש • הרבה כרטיסיות למסר קצר
אביזרי עזר למחשב ו/או אי-פד		• פלט רגיש ובטיחותי למחשב שמאפשר עבודה עם מטפלו תזוזת סנטר/ראש • אפשרות תפעול המחשב דרך העיניים • חסר ציוד מותאם בריפוי בעיסוק- כמו מסך מגע, עכבר מותאם	• מחשב- צורך במסך מגע גדול עם שולחן שניתן לקרב ולהרחיק • אייפד- צורך במתקן עם כסא ושולחן • חסרים אייפדים • התאמות חומרה לתלמידים עם לקות ראייה קורטיקאלי. • התאמת תוכנה- קושי בהפעלה באופן עצמאי

תעסוקה		- מתגים- קושי בתיקון המתגים - אחסון אישי- תאי אחסון גדולים יותר	קושי בתיקון מתגים, בעיות בעלויות, מתגי סאונד
מתקני חצר ומתקני כושר	התאמה לילדים עם כ"ג	- משחקים לתלמידים שהולכים, - משחקי פנאי וחצר מגוונים - משחקים המספקים תחושה טקטילית - טלויזיה- התאמת שלט - Wii יכול להתאים למסגרת - מתקני כושר- צורך בהנחיה \הדרכה	
אביזרי אכילה	מגוון גדול יותר של סכו"מים		כיסאות לא מותאמים גורם אי נוחות ובכי- צורך בתמיכות ושינויי תנוחה במהלך ישיבה.
הגיינה		- שירותים- צורך במיטות מתאימות - יש כסא שירותים אחד לכל השכבה הצעירה - צורך באביזר תמיכה בזמן החלפה בעמידה	- אביזרים שיקלו שמירה על היגיינה, - צורך בעזרים מותאמים אישית לכל ילד - תמונות ללמידת רצף של השלבים - הרוב עם זריקות למניעת מחזור. - בריכה וטיולים – קושי בהחלפת חיתול ושמירה על פרטיות - יש צורך בפיתוח פרגוד לעזור בהחלפות במקום ציבורי. - הלבשה: צורך באביזרי עזר ועזרי תלת מימד ללימוד
חרום		אין שירותים ומקלחות במרחב המוגן	לחצני מצוקה לצוות - לחיצה הפוכה למנוע מהילדים ללחוץ

הארכת יום בית ספר נאות אילנה, ראש העין

מידע נוסף שהתקבל		החומר שהועלה מהשאלון	מה לשנות \ לשפר
מקבוצת המיקוד	מהתצפית		
- הסבר על מעצורי יד מוגבהים לכ"ג - הצמדה של כרטיס אישי עם מידע על כל תלמיד	- בעיה של אחסון כ"ג - וחוסר מקום חלק מהכיסאות - כבדים מאוד - מעברים מכסא לכסא או לפעילות מוטורית - כדאי שיהיה כסא לבית הספר על מנת לתרגל עם התלמידים שאולי מסוגלים	- לחסום אפשרות לחיצה להגברת מהירות - צורך באביזר עזר המסייע בנייד - חפץ עם הכסא - רצוי עוד כסאות לתרגול - תחזוקה- כסאות מלוכלכים וקשה לנקות אותם - הרגליות מפריעות לביצוע מעברים ולא ניתן להרים <u>מעצורים</u> - רוב התלמידים מוסעים ויש צורך במעצורים גבוהים ולא ליד הגלגלים, - מעצורים לא חזקים מספיק	כ"ג ממונעים
	- משענות הראש- נופלות מהר \מתקלקלות מהר - קושי בפירוק משענות הגללים		כ"ג ידניים
	- חסרים הליכונים - חלק מההליכונים לא מותאמים - רק חלק מהתלמידים יכולים להשתמש <u>הסעות</u> - בעיה בטיחותית- הילדים מגיעים בהסעה עם "סלקל", מעבירים את הסלקל מההסעה לכיתה ואז עוברים לכ"ג - צורך בכיסא עליו יורכב סלקל להעברה בטיחותית יותר		אביזרי הליכה
	- קושי בהכנסת רצועות המנוף מתחת לתלמיד - מנוף גדול לא נכנס לכיתה, - צריך להעביר ממקום למקום - קושי בהטענת מנופים		מנופים
	מקשים קטנים וצפופים מידי		שימוש בנייד
	פתרון הצמדת לוח תקשורת		תת"ח

	• תלמידים מכניסים לפה\ זורקים, אין אפשרות לחיבור לשולחן		
תקשורת ומחשבים	• חסרים תכונות מחשבים לתלמידים בוגרים הכל ילדותי ולא תואם גיל. • אין משחקים ותוכנות הרלוונטיים לחיי יום יום. • צורך בעכבר לתלמידים עם cp וקושי מוטורי		
מתגים	• אין מספיק שימוש קבוע במתגים • אין מתגים שמתחברים באופן קבוע לכיסאות		
תעסוקה	• שימוש בשולחנות ל 2 תלמידים • \שולחן יחידני, רחב ויציב עם מגירה נשלפת\ תאים בצד- חסר שולחנות וכיסאות מתכווננים • מתקן לסוכריות על מקל • צורך באחסון טוב ובקופסאות עם סגירה • אין מספיק תקציב לרכישת ציוד		
פנאי	• חסר התאמות למתקני חצר עם חגורה ומשענות • ערסל לילדים עם ספסטיות-שלא יפלו • התאמת אופני כושר- גובה חגירת ידיים \רגליים		
אביזרי אכילה/ האכלה	• חסרים אביזרי עזר כמו- מגן צלחת, כפית עקומה\ ארוכה	• ישיבה נוחה יותר	
שירותים	• צורך בכלי אחיזה בשירותים לילדים עם קושי פיזי		

מרכז יום טיפולי סיעודי, עמותת 'מטב', נתיבות

מידע נוסף שהתקבל		החומר שהועלה	מה לשנות/לשפר
מקבוצת המיקוד	מהתצפית	מהשאלון	תחום
	• חניכים זקוקים לעזרה רבה בהנעת כסא גלגלים, • עזרה לקום משיבה לעמידה,	• מעצורים שחוקים • צורך בהתאמת כ"ג מחדש עבור כל מטופל.	כ"ג ממונעים
<u>הסעה:</u> • קושי בסגירת הליכון • הדרך להסעה עם מדרון חניכים • שמתניידים באביזרי הליכה- זקוקים לשינוע בכ"ג	• ניווד חפצים מתבצע ע"י שקיות ניילון קטנות שנקשרות להליכון • יש ארונות לאחסון ציוד אישי-אך אינם מספיקים • כסאות גלגלים והליכונים ישנים ולא מותאמים • מקומות אחסון רחוקים מהכיתה	• יש לארגן חדר מיוחד לציוד זה • יש צורך בתחזוקה טובה יותר. • בטיחות- הליכונים מתנדנדים בהליכה • יש לשפר את תחזוקת ההליכונים	אביזרי הליכה
• משמש רק חניך אחד במעון	• צוות מתעייף • לוקח זמן רב	• דורש מקום אחסון רב	מנופים
		• יש טלפון אחד במשרד, חניכים משתמשים בו באמצעות רמקול	שימוש בטלפון קווי
	• רכשו משחקים ותוכנות- זקוקים להדרכה והנחיות לאנשי המקצוע	• מטופלים נושאים על צוואר פלאפון מהבית	שימוש בנייד
	• הדרכה לתפעול מסך מגע שקיים במחלקה	• מחשב תת"ח לא בשימוש עקב קושי וצורך במלווה צמוד • צורך בהכשרה ולמידה של הצוות • קושי בניוד מכשיר • לא נבנתה תקשורת חליפית תומכת	תת"ח
• צורך בהדרכות והנחיות לאנשי מקצוע על המשחקים		• העשרת תוכנות והתאמה לרמות שונות	אביזרי עזר למחשב ו/או אי-פד
		• משחקים לפיתוח סנסורי • משחקים מותאמים לגיל מבוגר • הגדלת חלקים קטנים של המשחקים • דרושים אביזרים לפנאי	פנאי
		• צלחות נדבקות לשולחן • יש צורך בהדרכות ועזרים מותאמים בנושא אכילה עצמאית וההאכלה	אביזרי אכילה/האכלה

		• צורך באסלה מקובעת לרצפה עם חגורה (ללמד לשבת ולא לקום מיד)	שירותים
• צורך לאפשר החלפת חיתולים מאחורי פרגוד/בפרטיות • זמן רב להגעה למרחב מוגן		• מקלחות לא מותאמות • אין שירותים מותאמים במקלט	חירום

מרכז יום טיפולי סיעודי "סווא", כפר קרע

מה רצוי לשנות ולשפר		החומר שהועלה	מידע נוסף שהתקבל
			תצפית
אביזרי הליכה אביזר נלווה: כ"ג ידניים	• לשמור מרחק בין הכיסאות בהסעות • קשירה יותר יציבה - גלגלים שמסתובבים ועוצרים באמצע • מקום אחסון לכ"ג • להקפיד על ניקיון הריפוד	• אחסון • שמירה על שלמות • קושי בניוד ובסיבובים	• שיפור איכות האביזרים ופיתוח פתרונות לעזרה • להוסיף מתקן על ההליכון לתליית מוצרים - תולים על היד של ההליכון כי אין ביכולתם להשתמש ידיים • להוסיף אביזרי הליכה משוכללים קשה למטופל להסתובב לבד\ • יש צורך בכ"ג ממונע
	הליכונים	• שיפור איכות האביזרים • פיתוח פתרונות יעילים יותר לעזרה בניידות • תחזוקה טובה יותר • להוסיף אביזרי הליכה משוכללים • בהליכה ריפוד מתחת לידיים	• קושי בשימוש וניוד • בסיכון גבוה לנפילה • קושי בשחרור ידיים ובסיבובים • צורך במרחב מותאם ונגיש
עזרים לאיתור מטופלים			• צורך באביזרי איתור- לא קיימים במסגרת
מנופים	• להגדיל כמות מנופים	• חסר שטח מקום לאחסון • קושי בשימוש	
ניוד חפצים אישיים בהליכונים וכ"ג		• חוסר ציוד לגישות במעברים שעוזר בניוד החפצים	
שימוש בטלפון קווי		בשימוש רק אם נגמרה בטרייה של הפלאפון שלהם ועם המכשיר מקולקל	
שימוש בנייד	• פיתוח מכשיר לא שביר		

		• פיתוח אביזרי תקשורת לשימוש אישי • הוספת פלטים קוליים • בניית לוחות תקשורת אישיים • צורך בהוספת אביזרי תקשורת תומכת חלופית מותאמת	תת"ח
• פיתוח אביזר תקשורת לשימוש אישי • קושי באחיזת עכבר, • חסרות תוכנות מותאמות לאוכלוסיית המסגרת • התאמת מחשבים לרמה קוגניטיבית • הוספת פלט קולי והדרכה לתוכנות • התאמת החומרה • הוספת אביזרי תקשורת תומכת חלופית מאורגנת לחניכים		• פיתוח מסגרת חיצונית לשמור על הצידוד עם מגע • מסך בלתי שביר • התאמת אביזרי עזר למחשב לאפשר לאוכלוסיה סיעודית להשתמש במחשב	תקשורת ומחשבים
• התאמת השימוש לפי מטופל בעזרת המדריך		• תעסוקה אישית ע"י בניית מתקנים אישיים • שכלול והוספת אביזרי עזר	תעסוקה
		• צריך להתאים את השימוש המטופל בעזרת המדריך	כסף
• קושי בשמירה על משחקים- במשחק קופסא החלקים הולכים לאיבוד		• התאמת ציוד לא שביר • משחקים יותר מותאמים • להוסיף אביזרים אלקטרוניים • מתקני חצר וכושר- אין מכשור • שטח קטן	פנאי
		• התאמת כלים לפי צורך אישי של המטופל	אביזרי אכילה /האכלה
		• לבוש- צורך באביזרי עזר זה לאפשר עצמאות	ADL
• שירותים לא מוגשים • קושי ללכת לשירותים עם כ"ג • קושי בהחלפת חיתול מחוץ למסגרת		• פיתוח אביזרים שמעודדים יכולת תפקודית התאמות	שירותים
• פתרון למניעת החלקה במקלחת			רחצה
		• אין חדר מוגן	חירום

מע"ש אקים, רחובות

מה לשנות לשפר		החומר שהועלה	מידע נוסף שהתקבל
מהשאלון		מהתצפית	מקבוצת המיקוד
אביזרי הליכה ואביזרי הנלווה:	• מקומות לאחסון • התאמת אביזרי הליכה על יד איש מקצוע • ניווד חפצים בעת שימוש אביזרי הליכה		
	• שיפור יכולת הטענה • חדר גדול יותר כדי להקל על התפעול • מיקום נוח של מנוף כך שיסיע להעברה לשירותים ומשטח החתלה • חשיבה על הרמה באמצאות הערסל		• צורך בהתראה כשהבטרייה חלשה.
תת"ח		• מומלץ לרכוש GO TALK 9, 12 לשיפור בטיחות ויציבות המכשיר על שולחן החניך • חשיפת המנהלים ומנהלי המסגרות לעזרי תת"ח אלקטרוניים • חשיפה לעזרי תת"ח לאנשים המוגבלים פיזית (משקפי לייזר מציע), התאמת עזר תקשורת ליכולת הפיזיות • הדרכות שלכל חניך\ דייר מגיע לתקשר והתאמת ציוד מותאם (כל אחד יכול)	• ייצוב אביזרי תת"ח על שולחנות
	• רכישת אייפד לצורך פנאי, תקשורת וכתביה • מסך מגן מונע שבירה. • רצוי אביזרי עמידים במים • עדכון תוכנות מחשב • התאמת אביזר לחניך בעת רכישה + הוספת עזרים מתאימים • זמזם פשוט לקריאה לקריאה בשם		• מטפלים מתקשים לתפעל את משחקים ותוכנות וזקוקים להנחיות והדרכות
תעסוקה	• שולחנות מותאמים ע"פי צרכי חניכים • <u>אביזרי אריזה</u> • שכלול מכשור • פיתוח אביזרי מנייה ומיון שיתאימו למטופלים שיעבדו באופן עצמאי • מיתוג מכונות, סגירת שקיות • התערבבות וביקורים במסגרות שונות לתרום מהעשייה בשטח	• ישנו מחשב עם מסך מגע • נייח אחד בכל מחלקה • התאמת חומר לחניכים- משחקים תואמי תוכן ומפתחי חשיבה ומוטוריקה. • עכבר ומקלדת מותאמת	• צורך בחשיפה לאפשרויות הקיימות בשוק ולשיטות העבודה • מיתוג למכונת התעסוקה • משקל- ברגע שמגיע לספרה ספציפית – יידלק אור ויהיה צפצוף

			• מתקני ספירה ומנייה • מכשירי אריזה • מותאמים
מתקני חצר ומתקני כושר	• מתקני חצר: אופניים מותאמים וסל • מתקני כושר: אופני כושר . • התאמת חצר עם מתקנים מונגשים • משחקים תואמים, מכבדים אנשים מבוגרים • אביזרי פנאי מותאמים מאפשרים אחיזה נוחה ועמידים לאורך זמן • התאמת מתקני כושר (קיימים בפארקים לאוכלוסיה נורמטיבית) לאוכלוסיה במע"ש • משחקים מותאמים לפיתוח יכולות קוגניטיביות, מוטוריות ותקשורתיות. מתקנים המאפשרים גרייה וסטיבולארית • מתקנים המאפשרים הוצאת אנרגיה	• משחקים שנמצאים זמן רב במסגרת וחלקם אינו שמיש • קושי באיתור צרכים והתאמת משחקים. • הדרכה למטפלים בהתאמה ושימוש לחניכים • התאמת שלטים לאוכלוסיה • תאפשר משחק של כל החניכים • שלט עם מעט כפתורים/כפתורים גדולים ופשוטים לתפעול. • צורך במשחקי חצר- נשמח להיחשף לאביזרים מתאימים לגיל ולצורך. • אופני כושר משמשות את החניכים בצורה טובה נשמח להיחשף לאביזרים נוספים.	• טעינה של אביזרי עזר- מטריד לעשות את זה כל יום, לא תלוי מטפל בחיווי גמר הבטרייה • צורך בשלטים מותאמים לטלוויזיה
אביזרי אכילה או האכלה	• התאמת אביזרי אכילה • נשמח לאביזרים המעודדים אכילה עצמאית • צורך ברכישת כוסות וסכו"ם. • לחשוף את הצוות לציוד אכילה מותאם לאוכלוסיה • הדרכות אכילה והאכלה והגשה • ציוד המתאים למרקמים שונים לפי צורך	• ציוד מותאם – צלחות וסכו"ם	• צלחות מותאמות גבוהות
אביזרי עזר ללבוש	• חשיפה לציוד והדרכה על התאמות ובטיחות		
אביזרי עזר שירותים	• מומלץ רכישת בידן- מתקן שטיפה, עם התאמות ליכולות ההפעלה • יש מקום למתקן מגבות ידיים אלקטרוני/לפן ליבוש ידיים ברזים פועלים ללא מגע. • מתקן לסבון ללא מגע • ניאגרה אוטומטית ללא לחיצת כפתור	• החניכים משחקים עם נייר בשירותים • החניכים לוקחים איתם נייר טואלט בכל פעם- אם היה מתקן המוציא נייר לפי הצורך זה היה נוח יותר	• עלה הנושא של מתקנים ללא מגע (ברזים, ייבוש הידיים, הדחת אסלה, סבון) והצורך בבדידה
אביזרי איתור	• נשמח לקבל פתרונות לאיתור מטופלים		

• זמן חירום משרתים את המסגרת: שירותים, פנאי וציוד מטבחי למקלט	• לא קיימים שירותים לאוכלוסיה במרחב		לחצני מצוקה

מע"ש טייבה, ציימס

מידע נוסף שהתקבל		החומר שהועלה מהשאלון	מה לשנות לשפר
מקבוצת המיקוד	מהתצפית		
• מחסור באביזרי ניידות			אביזרי הליכה אביזר נלווה
• צורך במחשבים מותאמים			תקשורת ומחשבים
		• יש צורך במגוון אביזרי תעסוקה	תעסוקה
		• תאים למטופלים עם מנעולים לתלבושות	אחסון ציוד אישי
• מגוון משחקי פנאי • מחסור במתקני חצר	• מדריך מפעיל טלוויזיה	• מגוון רחב יותר של אביזרי פנאי • שעת הרפיה עם אביזרים מתאימים	פנאי
	• אין ציוד מותאם • חלק מהחניכים מזכירים ע"י מדריכים • המטופל מלכלך עצמו וזקוק להשגחה תמידית		אביזרי אכילה/האכלה
		• צורך במגוון אביזרים לשפר את מצב החניכים	שירותים
	• מטופלים לא מבצעים בשלבים הנכונים		רחצה וצחצוח שיניים
		• יותר אביזרים	חירום

מסגרת דיור למזדקנים, אקים חדרה

מה לשנות ולשפר	החומר שהועלה מהשאלון	מידע נוסף שהתקבל	
		מהתצפית	מקבוצת המיקוד
כ"ג ידניים	• תחזקה, מעצורים וקשירה		• התאמת כסאות גלגלים לצורך המטופלים • צורך בהתאמת כסא לדייר אחד
הליכונים	• התאמה לכל דייר		• תחזקה של ההליכונים.
תקשורת ומחשבים	• יש מחשבים לשימוש הצוות ומחשב אחד לשימוש הדיירים הדיירים משתמשים במחשבים במועדון		• הדיירים משתתפים בחוג מחשבים במועדון. • יש דייר רוסי שלא מסתדר עם אף אחד כי אין מי שמדבר את השפה שלו, בעייתי שאין התאמות מבחינת שפה.
טלפונים	• המספרים בטלפונים קווים צריכים להיות יותר ברורים		• טלפון פשוט לשימוש • צורך בטלפון אלחוטי.
פנאי	• שלטים להפעלת טלוויזיה והעברת תחנות • התאמה לאוכלוסיה מוגבלת		• אין מתקני פנאי בהוסטל, יש רק במועדון
אביזרי אכילה/האכלה	• הדיירים ברובם עצמאים		• מחסור באביזרי אוכל מותאם
ADL	• בטיחות והתאמות		
איתור	• בניין שתי קומות הדיירים נמצאים בקומות בדירות, יש קשיים בהשגחה		• אין לחצני איתור.
חירום			• אין לחצני מצוקה.

הבעות תודה

שלוחה תודה לכל האנשים אשר השתתפו, סייעו ותרמו לביצוע המחקר.

תודה לדפנה דגן ולובנה מנצור, נשות צוות מילבת.

תודה ליוסי פריאר דרור על הייעוץ הסטטיסטי.

תודה להילה רייזס, עוזרת המחקר.

16 English Abstract

Assistive technology (AT) refers to devices designed to increase or improve functional capabilities of individuals with disabilities in learning, everyday function, mobility, communication, occupation, leisure and / or control over their immediate environment. Use of AT for populations with intellectual and multiple disabilities, utilizes and strengthens the capabilities of the client to function and meet challenges despite difficulties. Proper planning and implementation of assistive devices enables the individual to perform the tasks successfully, contributing to participation, improved self-esteem and quality of life.

Clinical findings and research have shown that people with intellectual disabilities can benefit from and make use of AT to enhance their performance. Despite the potential inherent in AT for persons with intellectual disabilities, studies in the United States have shown AT is still not sufficiently utilized for this population and a large gap exists between the equipment available on the market and the products actually being used. Specifically, studies have shown that “communication devices” (laptops and smart phones in particular), is the most effective field of AT for people with cognitive disabilities. Despite the availability and potential of today's communication technology, it has not yet been mobilized adequately to aid people with intellectual disabilities.

This exploration of the use of assistive devices for persons with intellectual disabilities is intended to first find out the needs of the Israeli population and second, consider those appropriate means to address their necessities and demands. As part of this investigation, a further goal is to identify those factors that thwart or alternatively increase the effectiveness of existing AT in treatment or home settings.

Research objectives: The purpose of this study is to detect, characterize and map the usage of AT among people with intellectual disabilities in contemporary Israeli society. To accomplish this we focused on a number of targeted goals: 1. Establishment of a database for the use and characteristics of AT within the areas of function of people with intellectual disabilities, 2. definition of the needs and functional problems which have not yet been addressed by the technology available today, 3. Collection and documentation of ideas and solutions to problems as identified by health care professionals and treatment staff, in order to directly address these needs in future technological developments.

Methods: The present study samples a wide spectrum of populations with intellectual disabilities including severe intellectual disabilities and turns to caregivers and health professionals to gather information about the needs of their patients. Participants in

the study were service providers/caregivers for people with intellectual disabilities at ten institutions including occupational therapists, speech therapists, physical therapists, social workers, teachers, and counselors (as relevant to the facility). Between 3-6 service providers participated from each facility. The institutions included: preschool facilities, after school programs, a nursing care center for clients over the age of 21, work rehabilitation centers and housing facilities for the elderly.

The study includes a number of research components: structured observations, questionnaires, and focus groups. Two tools were developed for the study: a structured observation form and a questionnaire. The questionnaire is a research survey and was completed by the care provider after a week of structured observation and examines the use of AT in six areas of functioning: mobility, communication, prevocation, leisure, activities of daily living (ADL), and emergency situations. Each area is divided into sub-sections of adapted devices relevant to the domain of function.

Key findings: The observation guidelines and the focus groups included in the battery of assessment tools implemented in this study added a unique perspective, offering additional information and clarification of the main issues which arose from the questionnaire. Moreover, the dialogue developed during the focus groups raised ideas and solutions highlighting the importance of an interdisciplinary perspective in the planning and selection of appropriate AT for individuals with intellectual disabilities.

In addition to many specific needs raised in all areas of function, the results emphasize the imperative to focus on future development and improvement of AT for computers and communication devices, and in particular for smart phones and mobile communication equipment, which today can serve as both leisure and communication devices for people with intellectual disabilities. This result supports the study of Wehmeyer and colleagues (2008). Also in accordance with Wehmeyer and colleagues (2008), our findings indicate a relatively high level of usage and awareness of AT in the field of mobility, however certain areas such as maintenance, use of motorized wheelchairs and transport of clients need to be addressed more closely. The study identified the use of AT during emergency situations as the functional area least attended to at present.

In addition, the study emphasizes that when designing and adapting assistive technology in all areas of function, a broader perspective is necessary that considers related surrounding issues beyond the components of the device itself. Foremost, adaptation of AT eases and improves the work of the treatment staff. Poor maintenance and upkeep of

existing AT as well as the lack of easily accessible information regarding available devices on the market are two factors that seem to deter more efficient and consistent treatment.

Indeed, the role of staff education and proper assessment of broader environmental adaptations are key components for the success of adapted devices and their implementation throughout the day and in variety of performance situations.

Finally, the findings indicate that in nearly all of the areas of function assessed, there is a need to invest in the development of "AT supports", adjuncts to the device itself, such as adapted work surfaces and tables, and gadgets that allow transferring personal belongings, which can render a device either effective or not useful.

Practical recommendations and additional areas of focus in the field of AT are presented in the body of the report.

Conclusions: On a theoretical level, the present study contributes to placing the State of Israel within the contemporary discourse of AT for people with intellectual disabilities. Moreover, the study highlights the value of AT and emphasizes the need to adjust the process of evaluation, implementation and follow up of the use of adapted devices to be more effective for both the client and caregiver. Furthermore, the study demonstrates the advantage of a multi-disciplinary perspective. The process of identifying needs and appropriately adapting AT should integrate technology and product development along with intensive attention to and consultation with professional staff.

The current study was limited in terms of population sample and expanded over many area of function. To get a clearer picture, we recommend continued research in a similar format based upon observation, questionnaire, and focus groups, with a greater sample size and marked areas of function as per the results of this study. We also recommend establishing pilot groups with a clearly defined protocol to focus on development, implementation and follow up of the use of AT in the areas where the need was revealed to be of most critical importance.

A Survey to Identify and Characterize the Use of Assistive Technology to Improve Function amongst People with Intellectual Disabilities

Prof' Noomi Katz and Dr. Naomi Ferziger

The Research Institute for Health and Medical Professions,
Ono Academic College

Shoshie Goldberg-Meyer and Maayan Kahane

Milbat, Tel Hashomer

This work was supported by a grant from Shalem Fund for Development of
Services for People with Intellectual Disabilities
in the Local Councils in Israel
2013

קרן של"ם/105/2013